

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	10/21 a	11.06.2021

Klage - Færder nasjonalpark - Færder - 32/33 - 32/35 - 32/37 - Hvalø - erstatte anneks med fritidsbolig - to båthus - brygge

Forslag til vedtak

Forvaltningen kan ikke se at det er kommet opp nye momenter eller opplysninger som skulle tilsi at vedtaket bør endres. Klage på nasjonalparkstyrets vedtak av 16.03.21 tas ikke til følge og omgjøres ikke. Klagen oversendes Miljødirektoratet til endelig avgjørelse etter naturmangfoldlovens § 62.

Bakgrunn

Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene – Søknad om å erstatte anneks med hytte og midlertidig brygge med permanent, samt å bygge to båtnaust på gbnr 32/35, 32/33 og 32/37 på Hvalø i Færder nasjonalpark, ble behandlet i nasjonalparkstyrets møte 16.03.21, sak 4/21 a, arkiv 2020/12322. Protokollen fra styrets behandling av saker følger:

Protokoll etter styrets behandling i møte 16.03.21:

*Styret sluttet seg enstemmig til innstillingen i saken. Vedtak: Vilkårene for å gi dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da de omsøkte tiltakene hver for seg er for store og omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltakene strider dermed mot verneformålet «uten tyngre inngrep», og verneforskriftens pkt. 1.1, **området er vernet om inngrep av enhver art**. Dispensasjonssøknaden avslås derfor. Vi anbefaler at planene for brygge reduseres, og at det søkes på nytt om dette tiltaket.*

Innstilling

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark. Færder nasjonalpark er vernet mot inngrep av enhver art i § 3, pkt. 1.1. Vernemyndigheten kan likevel

etter søknad gi dispensasjon til tiltak nevnt i verneforskriften § 3, pkt. 1.3:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: (a-q).

Tiltak (i), (ii) og (iv) faller ikke inn under tiltakene i § 3, punkt 1.3, a-q. Det må derfor vurderes om § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser kan komme til anvendelse.

Tiltak (iii) kan ikke behandles som vedlikehold etter verneforskriftens § 3 pkt 1.2 a, da vedlikehold etter bestemmelsene ikke omfatter ombygging eller utvidelse. Tiltaket kan heller ikke behandles etter verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 d, som gjelder bygging av brygge etter fjerning av eksisterende brygge. Tiltaket må derfor vurderes behandlet etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Klager viser til i sin oppsummering, pkt. 4, *Oppsummering og konklusjon*, til fire momenter for hvorfor dispensasjon etter § 4 kan gis og bør gis:

Etter vår mening er det ingen tvil om at vedtaket er basert på feil rettsanvendelse. I tillegg foretas ingen reell vurdering eller konkret begrunnelse.

Basert på en riktig rettslig fundert vurdering av dispensasjon etter § 4 knyttet til formålsbestemmelsen 2-6 ledd, mener vi at våre tiltak oppfyller vilkårene til dispensasjon.

Forvaltningen er uenig i at vedtaket er basert på feil rettsanvendelse.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket. Forvaltningens vurdering er at vilkårene for å kunne gi dispensasjon til omsøkte tiltak ikke er tilstede, og det er derfor ikke gjort en vurdering etter NMF §§ 8-12. Det vises til vurdering gjort i saksframlegg til nasjonalparkstyrets møte 16.03.21.

Videre mener vi dispensasjon bør gis, særlig på grunn av uteglemmelse og forskjellsbehandling under prosessen for etablering av nasjonalparken, etterfølgende praksis, fordi grunnlaget for § 4 som en sikkerhetsventil foreligger, og ikke minst fordi presedensvirkninger er utelukket fordi ingen framtidige tiltak kan vise til en tilsvarende bakgrunn.

Forvaltningen har ikke funnet klagerens argumenter som relevante. Det kan ikke tillegges vekt at søkeren mener seg utilstrekkelig hørt i prosessen med etablering av nasjonalparken. De nevnte forhold burde vært fremmet i høringsprosessen. Klagerens argumentasjon for å gi dispensasjon støtter seg i all hovedsak til gammel reguleringsplan og avtale mellom Nøtterøy kommune og grunneiere og reguleringsplan. Forvaltningen kan ikke se at dette er relevant for dispensasjonsvurderingen. Dispensasjonsbestemmelsen kan ikke benyttes til endring av bestemmelsene i verneforskriften, eller utvidelse av rammene.

Det er en rekke interessert som ble vurdert, men ikke fikk gehør i verneforskriften. Dersom det gis dispensasjon til de omsøkte tiltakene, så vil det være vanskelig å avvise de andre tiltakene som også var oppe til diskusjon i verneprosessen.

Forvaltningen kan ikke se at det har kommet opp nye momenter i klagesaken som skulle tilsi at dispensasjon kan gis, og en videre vurdering av om dispensasjon bør gis er ikke relevant i saken.

Klagen

Klagen er mottatt innenfor klagefristen 3 uker. Klagen er derfor rettidig innkommet og fremmes derfor til behandling.

Klagen refereres i sin helhet:

Trygve Singstad, raadgivende ingeniør

Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Tønsberg, 07.04.2021

Miljødirektoratet,

Postboks 5672 Torgarden

7485 Trondheim

Statsforvalterens ref. 2020/12322-0

Klage på avslag på søknad om å erstatte anneks med hytte og midlertidig brygge med permanent, samt å bygge to båtnaust på gbnr 32/35, 32/33 og 32/37 på Hvalø i Færder nasjonalpark.

1. Innledning

I søknad av 15.01.2020 søkte vi om dispensasjon fra verneforskriften for Færder nasjonalpark § 4 om dispensasjon for oppføring av hytte til erstatning for eksisterende anneks, for oppføring av en permanent brygge til erstatning for en midlertidig, samt oppføring av to båtnaust. Hvert av tiltakene er omsøkt for seg selv, og fordrer separat behandling og vedtak.

Dispensasjon for alle tiltakene ble avslått av styret for Færder nasjonalpark 16.03.2021, og bygger på en saksframlegg fra administrasjonen. Det er innholdet i dette saksframlegget som vil bli drøftet videre i denne klagen, og den ansvarlige myndighet vil bli betegnet som "forvaltningen", som i saksframlegget.

Vedtaket har forøvrig ikke fått oss til å skifte mening. Vi står fast ved alle sider ved søknaden. I tillegg til kommentarer til vedtaket, vil denne klagen oppsummere noen hovedpunkter om hvorfor dispensasjon bør gis.

2. Kommentarer til vedtaket

2.1 Byggesøknad, kommuneplan

I søknaden gjorde vi det klart at vi bare søker om dispensasjon etter verneforskriften, mens byggesøknad kommer senere når dispensasjon eventuelt foreligger, slik naturmangfoldloven § 48, 3. ledd åpner for. Under søknadsprosessen ble vi derfor overrasket over å motta brev fra Færder kommune, som høringsinstans i Statsforvalterens behandling, med spørsmål om vi ønsket at søknaden skulle underlegges politisk behandling i kommunen, eller om vi heller trakk

søknaden. Vi svarte at det ligger utenfor kommunens myndighet å behandle ikke-eksisterende byggesaker og å avskjære behandling av søknaden etter verneforskriften. Vi føyde til at saksbehandling av søknader også omtales i Forvaltningsplan, Færder nasjonalpark, 2017-2027, som er hjemlet i verneforskriften § 5 og godkjent av Miljødirektoratet. Under punkt 4.1.3 Generelle saksbehandlingsrutiner, står det blant annet at verneforskriften er rammen for behandlingen av dispensasjonssøknader, og at forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyre) ikke har anledning til å gå utover rammen av bestemmelser fastsatt i verneforskriften.

Vi er derfor overrasket over at kommuneplanen nå trekkes inn i vedtaket, da den er irrelevant for behandlingen i henhold til verneforskriften, og vi ber Miljødirektoratet se bort fra forvaltningens vurderinger av kommuneplanen.

2.2 Rettslig grunnlag

Vi er enige med forvaltningen i at hovedreglen for vern i § 3, 1.1. sier at området er vernet mot inngrep av enhver art, inkludert tiltak av den typen vi har søkt om. Vi er også enige i at eneste unntaksreglen som kan anvendes i vårt tilfelle er den generelle dispensasjonsreglen i § 4. Der sies det at forvaltningen kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

1. ledd i formålsbestemmelsen i § 1 lyder:

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområdet med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

De påfølgende leddene i bestemmelsen utdyper formålet og verneverdier mer detaljert. Det skiller ikke klart mellom verne- formål og verdier. Disse vil derfor for en stor del være sammenfallende. For å finne ut om tiltak kan gis dispensasjon, må man vurdere påvirkningen på de mer detaljerte formål og verdier i bestemmelsens 2-6 ledd. De mest relevante verneformålene og verneverdiene for våre omsøkte tiltak synes å være ivaretagelse av:

- representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser;
- det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet;
- leveområde for truede arter;
- allmennhetens anledning til uforstyrret opplevelse av naturen; og
- i sone A, naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåttenger, tørrenger og strandenger;

Aktuelle forhold å vurdere i praksis vil særlig være tiltakets:

- utforming og plassering;
- påvirkning på flora og fauna;
- terrenginngrep og påvirkning på naturmiljøet;
- påvirkning på allmenn ferdsel; og
- endring i bruk av eiendommen.

Dersom tiltakene er forenlige med verneformålet og verneinteressene i henhold til ovennevnte regler og vurderinger, kan dispensasjon gis. I så fall går man videre med en skjønnsmessig vurdering om en slik dispensasjon skal gis.

Slike vurderinger er gjort av forvaltningen i alle tidligere aktuelle saker vi har sett, og vi har foretatt samme form for vurdering i vår søknad.

Forvaltningen benytter imidlertid i denne saken en alternativ rettslig tilnærming bestående av to deler. Først vurderes mulig dispensasjon opp mot hovedreglen om landskap og naturmiljøet i verneforskriften § 3, pkt 1.1 der det står at området er vernet mot inngrep av enhver art, med en tilhørende opprømsing av tiltak, der våre omsøkte tiltak omfattes.

Poenget med en dispensasjonsbestemmelse er at den på visse vilkår kan legges til grunn for å gjøre en unntak fra hovedreglen. Så må det vurderes om vilkårene er oppfylt, som det er vist et eksempel på ovenfor. Det ligger derfor i sakens natur at en vurdering bare basert på hovedregelens ordlyd aldri kan føre til at dispensasjon gis. En reell vurdering og konkret begrunnelse utelukkes. En slik rettslig tilnærming gir derfor ingen mening.

Annen del av forvaltningens rettslige vurdering bygger på verneforskriften § 1, som gjengitt ovenfor.

Forvaltningen griper fatt i bestemmelsens tre siste ord *uten tyngre naturinngrep*, og bruker dette som grunnlag for å avvise enhver mulighet for dispensasjon, fordi våre omsøkte tiltak vil medføre slike tyngre naturinngrep.

Leser man den aktuelle bestemmelsen, vil man imidlertid se at den ikke inneholder noe vurderingstema, men en beskrivelse av området som vil omfattes av nasjonalparken på tidspunktet for etableringen. I dette området eksisterte det på dette tidspunktet blant annet cirka 100 hytter, noen hus for fastboende og enkelte gårdsbruk, mange med tilhørende annekser, naust, brygger, driftsbygninger og annet. Og selv om alt dette befant seg i området, legger forskriften til grunn at området var uten tyngre naturinngrep. Da kan umulig våre omsøkte tiltak utgjøre slike tyngre inngrep. Forvaltningens bruk av rettslig grunnlag her er derfor igjen forfeilet.

I tillegg til anvendelse av et irrelevant retslig grunnlag, foretas ingen reell vurdering av tiltakene opp mot verne- formål eller verdier, eller konkret begrunnelse, som kan oppfylle en akseptabel standard for et forvaltningsvedtak.

Forvaltningen konkluderer med at vilkårene for dispensasjon ikke foreligger fordi tiltakene strider mot de to nevnte bestemmelsene. Da er det unødvendig å vurdere om andre forhold kan tale for å gi unntak. Det trekkes imidlertid fram noen momenter, som kommenteres i det følgende.

2.3 Annen praksis

Forvaltningen kommenterer våre henvisninger til andre brygger som er gitt dispensasjon i søknaden, og hvor vi hevder at avslag på vår omsøkte vil innebære usakelig forskjellsbehandling. Den nevner det selvfølgelig at ingen saker er like, noe vi kan si oss enige i. Men det tilbakevises ikke at enkelte av bryggene det er gitt dispensasjon for er mer omfattende enn den i vår søknad. Videre sies det noe vagt om at det følger særskilte vilkår med dispensasjon for disse tillatelsene, at det er lagt vekt på at en tiltakshaver er fastboende, og at tiltakshavers reelle behov for utvidelse av bryggå er viktig i vurderingen.

Om de aktuelle tiltakene hadde oppfylt vilkårene i § 4 med tanke på ikke å stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, kunne man vektlagt momentene som nevnes. Og det kunne vært rom for det samme med det rettslige grunnlaget vi anvender, og som forvaltningen tidligere har gjort. Forvaltningen legger i vår sak imidlertid til grunn at området er vernet mot ethvert inngrep, og at tiltak som våre utgjør et tyngre naturinngrep. Med en slik tilnærming kunne bryggene vi henviser til aldri ha oppfylt vilkårene for dispensasjon, og det ville ikke vært rom for å foreta den typen vurderinger det nå vises til. Det er derfor interessant at forvaltningen hevder den ikke har funnet spor av feil rettsanvendelse i tidligere praksis.

Vi holder fast ved at flere av bryggene det er gitt dispensasjon for tidligere er mer omfattende enn vår omsøkte. Og vi tror det ville vært vanskelig for forvaltningen å avslå vår om samme rettsgrunnlage og vurdering var lagt til grunn.

Vedtaket unnlater å nevne praksisen for dispensasjon for båtnaust søknaden viser til, men det kommer vi tilbake til under.

2.4 Naturmangfoldloven § 10

Det sies i vedtaket at det søkes om en rekke tiltak og at en samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 må vurderes i en videre sammenheng. Her dreier det seg for det første om to tiltakshavere. Vurderingen av disse tiltakene bør ikke være avhengig om

tiltakshaverne søker hver for seg eller sammen. Om tiltakshavere med ønske om bygging av to tiltak samler disse i en søknad eller søker om hvert av dem med noe tidsrom mellom, bør heller ikke tillegges vekt av betydning.

§ 10 går ut på at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. "Økosystem" er i § 3 definert som "et mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem der der samfunn av planter, dyr, sopp og mikromekanismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet. Vi er usikre på hvor godt denne bestemmelsen passer på våre fire begrensede byggetiltak, blant annet fordi forvaltningen ikke gir oss noen veiledning gjennom tolkning og vurdering.

Formålet med § 10 er å hindre gradvis forvitring eller nedbygging av landskap, økosystemer, naturtyper og arter ved å se summen av tidligere, nåværende og framtidige påvirkning på dette mangfoldet i sammenheng. Som nevnt befant det seg cirka 100 hytter, noen hus for fastboende og enkelte gårdsbruk, med tilknyttede bygg og strukturer som befant seg i området på tidspunktet for etablering av nasjonalparken. Senere er bygging av diverse tilbygg, brygger og båtnaust tillatt. Vi savner en begrunnelse for hvorfor taket for samlede tiltak nå er nådd.

Presedensvirkninger faller inn under en vurdering av § 10, og nevnes i vedtaket. Vi synes imidlertid det er spesielt at vedtaket trekker fram faren for presedens uten å nevne noen av forholdene som i søknaden anføres mot mulig presedensvirkninger i denne saken. Forvaltningen bør enten behandle temaet på en skikkelig måte, eller den bør avstå fra å nevne det.

3. Hovedpunkter i søknaden om hvorfor dispensasjon bør gis

3.1 Avtale av 1973 mellom Nøtterøy kommune og grunneiere og reguleringsplan

Tidlig på 1970-tallet viste Nøtterøy kommune interesse for å erverve et område på nordre del av Hvalø for tilrettelegging og bruk til friluftsliv for allmennheten. Eiere av det aktuelle området var dels Ellen Blehr med tilhold på nordvestsiden av øya, dels Maud Trouton som eide mesteparten av den resterende delen av øya, inkludert gården på nordvestsiden og den her aktuelle fritidseiendommen på sørsiden, nå gbnr. 32/35. Søkerne om tiltak på denne eiendommen er forøvrig barnebarn av fru Trouton.

Forhandlingene mellom grunneierne og kommunen ble sluttført i 1973, og resultatet var at det aktuelle området ble overdratt til kommunen. Som en del av motytelsen fikk fru Blehr tillatelse til oppføring av to hytter, mens fru Trouton fikk tillatelse til oppføring av fem hytter, alle med tilhørende båtnaust og brygger.

Tillatelse til bygging av disse tiltakene ble tatt inn i reguleringsplan nr. 003 for Hvalø, vedtatt av kommunestyret og senere stadfestet av Miljøverndepartementet i 1974.

Alle de her omsøkte tiltakene er omfattet av denne avtalen og reguleringsplan. Erstatning av eksisterende anneks med hytte søkes i stedet for avtalens tillatelse for fru Trouton til å bygge den femte hytta.

3.2 Verneprosessen

I innspill til Miljøverndepartementet under verneprosessen hevder Fylkesmannen at kun ombygging av en låve til fritidsbolig (som tiltakshaver valgte framfor ny hytte), samt et båtnaust og brygge, alle på nordvestsiden av øya, gjenstod av tiltakene tillatt i reguleringsplanen. Et båtnaust på sørøstsiden pluss alle våre omsøkte tiltak ble uteglemt.

Bruksendringen av låven er senere tillatt i henhold til verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelse i § 3, punkt 1.3 a), mens båtnaustet og brygge ble spesifikt tatt inn samme bestemmelse p). Båtnaustet er senere tillatt og oppført med cirka samme areal som våre omsøkte og cirka 16 meter fra sjøen. Det samme med en 22 meter lang brygge.

I Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark står det om slike spesifiserte unntak:

Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser er ofte uttrykk for konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser i nasjonalparken. Enkelte tiltak og interesser er løftet frem og vurdert i verneprosessen, og gitt en spesiell adgang til å søke tillatelser.

Det er nok her den groveste forskjellsbehandlingen ligger, de av reguleringsplanens gjenstående tiltak det var kunnskap om, fikk en helt annen behandling enn de uteglemt. Det er vel ingen større grunn til å løfte fram dette gjenstående båtnaustet og brygga enn våre tilsvarende tiltak.

Senere ble det uteglemt båtnaustet på sørøstsiden gitt dispensasjon etter § 4. Igjen hevdet kommunen og forvaltningen at dette tiltaket var det siste gjenstående i reguleringsplanen, til tross for at kommunen i flere omganger var informert om våre gjenstående tiltak. Med tanke på utforming og plassering er det videre særdeles vanskelig å forstå hvorfor dette båtnaustet kvalifiserte til dispensasjon, mens våre ikke vurderes til å oppfylle vilkårene. Dette selv om det vedtaket hevdes å ikke foreligge noen gal rettsanvendelse i tidligere praksis.

3.3 Presedens

Om anvendelse av de generelle dispensasjonsbestemmelsene står det i ovennevnte forvaltningsplan blant annet:

Generelt sett vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep. Det er derfor normalt utelukket å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen for oppføring av nye private hytter eller andre tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdier.

Dispensasjonsbestemmelsene kan heller ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten skal spesielt vurdere konsekvensene av en dispensasjon, f.eks om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag.

Her fastslås det at de generelle dispensasjonsbestemmelsene kan brukes som en sikkerhetsventil for spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Noe som absolutt gjelder for våre omsøkte tiltak.

Videre sies det at forvaltning særlig skal vurdere mulighetene for presedensvirkning ved å gi dispensasjon. Våre omsøkte tiltak har en helt spesiell bakgrunn. Ingen framtidige tiltak vil ha noe tilsvarende. Ved å vektlegge tiltakenes bakgrunn og forvaltningens uteglemmelser fjernes enhver mulighet for presedensvirkning.

4. Oppsummering og konklusjon

Etter vår mening er det ingen tvil om at vedtaket er basert på feil rettsanvendelse. I tillegg foretas ingen reell vurdering eller konkret begrunnelse.

Basert på en riktig rettslig fundert vurdering av dispensasjon etter § 4 knyttet til formålsbestemmelsens 2-6 ledd, mener vi våre tiltak oppfyller vilkårene til dispensasjon. Videre mener vi dispensasjon bør gis, særlig på grunn av uteglemmelse og forskjellsbehandling under prosessen for etableringen av nasjonalparken, etterfølgende praksis, fordi grunnlaget for § 4 som en sikkerhetsventil foreligger, og ikke minst fordi presedensvirkninger er utelukket fordi ingen framtidige tiltak kan vise til en tilsvarende bakgrunn.

Vi anmoder derfor Miljødirektoratet om å gi dispensasjon til de omsøkte tiltakene.

Med vennlig hilsen,

Trygve Sigstad

Kjell Espen Lier

Vedlegg:

Søknaden, vedtaket, samt et utvalg relevante saksdokumenter

Konklusjon

Forvaltningen kan ikke se at det er kommet opp nye momenter eller opplysninger som skulle tilsi at vedtaket bør endres. Klage på nasjonalparkstyrets vedtak av 16.03.21 tas ikke til følge og omgjøres ikke. Klagen oversendes Miljødirektoratet til endelig avgjørelse etter naturmangfoldlovens § 62.

Vedlegg:

- Søknaden fra Trygve Singstad, rådgivende ingeniør/Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver
- Nasjonalparkstyresak 4/21 a, arkiv 2020/13322
- Klage på vedtak fra Trygve Singstad, rådgivende ingeniør/Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Trygve Singstad, rådgivende ingeniør

Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Tønsberg, 15.01.2020

Færder nasjonalparkstyre

Postboks 2076

3101 Tønsberg

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA VERNEFORSKRIFTEN FOR FÆRDER NASJONALPARK FOR TILTAK PÅ GBNR. 32/33, 32/35 og 32/37 PÅ HVALØ I FÆRDER KOMMUNE

1. Innledning

På vegne av grunneierne søkes det her om (i) å erstatte et eksisterende anneks med en hytte og (ii) å bygge et nytt båtnaust på fritidseiendommen med gbnr. 32/35 på sørsiden av Hvalø i Færder kommune.

Videre søkes det om (iii) å bygge en brygge og (iv) å oppføre et båtnaust på naboeiendommene østenfor med gbnr. 32/37 og 32/33.

På gbnr 32/35 ble eksisterende hovedhytte oppført i 1928, mens det meste av annen bebyggelsen der ble bygd noe senere. Denne fritidseiendommen består i alt av en hovedhytte, tre anneks, et kombinert skjul og utedo, et badehus og to brygger.

Det er en opparbeidet adkomst mellom hovedbrygga ved liten bukt mot øst og hovedhytte med tilliggende bebyggelse. Den andre brygga ligger noe lenger unna i sørlig retning. Eiendommens areal er 52 dekar.

Hytta ble bygd og eid av Maud Trouton, og eies nå av Troutons barnebarn, søstrene Nina og Annabel Young og Gillian Young Harrington.

Bebyggelsen på det drøye to mål store gbnr. 32/33 ble oppført tidlig på 1980-tallet, og består av en hytte på ca. 80 m², en provisorisk bod på ca. 6 m² som nå søkes erstattet med et båtnaust og en provisorisk brygge bestående av en steinfylling som det legges trelemmer på i sommersesongen, og som nå søkes erstattet med en permanent, hensiktsmessig brygge. Hytta ble bygget i henhold til tillatelse i reguleringsplan nr. 003 for Hvalø av 25. mars 1974 av Troutons datter og svigersønn, og ble senere overdratt til nåværende eiere, Konni Dahl og Lars Bugge.

Brygga skal bygges på gbnr. 32/37 som tilhører Annabel Young. Eierene av gbnr. 32/33 vil få en tinglyst rett av nevnte grunneier til å bygge brygga der når alle tillatelser foreligger.

De ovennevnte eiendommene ligger i Færder nasjonalpark, sone A. I henhold til forskrift for vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold, av 23.08.2013 (verneforskriften) § 3, pkt. 1.1 er nasjonalparken vernet mot inngrep av den art som det her omsøkes. Videre er denne type tiltak

ikke nevnt blant unntakene i samme paragraf pkt. 1.2 som kan iverksettes uten tillatelse, eller i de spesifisert dispensasjonsbestemmelsene i pkt 1.3 som kan tillates etter søknad. Det kreves derfor dispensasjon i henhold til de generelle dispensasjonsbestemmelsene i § 4, i tillegg til byggetillatelse fra Færder kommune. Det søkes derfor her nasjonalparkstyret for Færder nasjonalpark om dispensasjon for de nevnte tiltakene i henhold til verneforskriftens § 4. Siden det søkes om fire forskjellige tiltak, fordres det vedtak for hvert av tiltakene.

Det kan nevnes at hovedbrygga på gbnr. 32/35 er i dårlig forfatning og har behov for istandsetting. Ingen deler av brygga vil imidlertid bli revet og gjenoppbygget, bare reparert slik den står. Tiltaket omfattes derfor av § 3, pkt. 1.2 a) angående vedlikehold av anlegg og innretninger, som kan utføres uten etter søknad.

2. Bakgrunn

Avtale av 1973 mellom Nøtterøy kommune og grunneiere

Tidlig på 1970-tallet viste Nøtterøy kommune interesse for å erverve et område på nordre del av Hvalø for tilrettelegging og bruk til friluftsliv. Eiere av det aktuelle området var dels Ellen Blehr med tilhold på nordvestsiden av øya, dels Maud Trouton som eide mesteparten av den resterende delen av øya, inkludert gården på nordvestsiden, den her aktuelle fritidseiendommen på sørsiden, nå gbnr. 32/35, og området med gbnr 32/37.

Forhandlingene mellom grunneierne og kommunen ble sluttført i 1973, og resultatet var at det aktuelle området ble overdratt til kommunen. Som en del av motytelsen fikk fru Blehr tillatelse til oppføring av to hytter, mens fru Trouton fikk tillatelse til oppføring av fem hytter, alle med tilhørende naust og brygger.

Reguleringsplanen

Nevnte avtales innvirkning på tillatt arealbruk ble tatt inn i en egen reguleringsplan nr. 003 for Hvalø vedtatt av Nøtterøy kommunestyre 02.12.1973, og stadfestet av Miljøverndepartementet 25.03.1974. Arealet kommunen overtok til friområde er farget grønn og merket med A. Byggeområdene er benevnt C1 – C6 og market med gult.

Angående bygging av hytter står det i reguleringsplanens § 4 at *“Innenfor områdene C2 og C6 tillates oppført inntil 2 nye hytter. Innenfor C5 tillates oppført inntil 3 nye hytter.”* Det tillates altså bygging av to hytter innenfor hvert av byggeområdene C2 og C6. Reguleringsplanen tillater derfor bygging av totalt syv hytter.

I reguleringsplanens § 7 står det at *“det tillates plassert båtnaust og brygger etter en plan som må være godkjent av friluftsnemd og bygningsråd. Naust og brygger skal fortrinnsvis plasseres samlet for flere hytter.”*

Status for bygging i henhold til reguleringsplanen på tidspunktet nasjonalparken ble etablert

Da nasjonalparken ble utredet og vedtatt i 2012 – 2013 var alle de tre tillatte hyttene innenfor byggområde C5 oppført, en av de to tillatte hyttene i C6 (Dahl/Bugge), og en av de to tillatte hyttene innenfor C2 (Blystad Hjorth). Det vil si at fem av totalt syv tillatte hytter var oppført.

Rettighetshaver til å bygge den gjenstående hytta i C2, Gunnar Hjorth, ga imidlertid fra seg denne retten mot en tillatelse til å endre bruken av eksisterende låve til fritidsbebyggelse.

Innenfor C2 gjensto bygging av ett båtnaust og en brygge for den oppførte hytta, mens innenfor C5 var en av de bygde hyttene fortsatt uten båtnaust. I C6 ble det ikke bygget noe båtnaust eller brygge i tilknytning til den oppførte hytta, noe som innebærer at det her gjensto en hytte, samt båtnaust og brygge i tilknytning til både den oppførte og den gjenstående hytta.

3. Nærmere beskrivelse av de her omsøkte tiltakene, omgivelser og konsekvenser

3.1 Erstatte eksisterende anneks med hytte på gbnr. 32/35

Beskrivelse

I steden for å søke om oppføring av en frittstående hytte innenfor C6 i tillegg til søkers eksisterende fritidseiendom slik reguleringsplanen tillater, søkes det om å erstatte et av de tre eksisterende anneksene med en hytte, for å minimere påvirkningen på omgivelsene. Hytta vil inngå i gbnr. 32/35, ha samme eier og fordrer derfor ingen fradeling.

Kart over eiendommen med eksisterende bebyggelse, tegninger og bildemontasje av den omsøkte hytta, er vedlagt.

Hytta har en tradisjonell utforming med en etasje, saltak, mørkbeiset trekledning og taktekkning av ikke-reflekterende materiale. Den har et bruksareal (BRA) på 58,5 m², mens bebygget areal (BYA) er 66,2 m². Høyden fra gulv på langveggene er 1,8 meter, takvinklen er 20 grader, og mønehøyden er 3,6 meter. Høyden på pilarene vil holdes så lave som mulige, og vil variere noe etter terrenget. Hytta inneholder gang, kombinert stue og kjøkken, tre små soverom og bod/elektrisk do. Den fundamenteres direkte på fjellgrunnen ved pilarer.

Samlet BYA av eksisterende bebyggelse er ca. 259 m². Ny hyttes BYA er som nevnt 66,2 m², mens eksisterende anneks som rives er ca. 18 m². BYA etter gjennomføring av tiltaket vil være 307 m².

Plassering i landskapet

Hytta søkes plassert ca. 107 meter fra sjøen i vestlig retning og ca. 95 meter i østlig retning. Mellom eksisterende bebyggelse og sjøen fra sørsiden er det skrånende terreng bestående hovedsaklig av fjellknauser og lav vegetasjon bestående av gress og einer. Fra vest er det fra sjøen først et flatt gresskledt part i ca. 30 meters bredde, så et smalt belte med løvtrær. Videre stiger terrenget bestående av det samme som allerede er nevnt, samt enkelte furutrær. Den bebygde grunnen er forholdsvis flat, og strekker seg til et kupert og tildels ulendt skogsterrenget i bakkant på nord- og på østsiden.

Eksisterende hovedhytte ligger eksponert på toppen av skrenten i første linje mot sjøen, godt synlig fra sør og sør-øst, hvor den skjerner for øvrige bebyggelse. Fra vest sees et av anneksene som skal bestå, i tillegg til hovedhytta.

Den omsøkte hytta ligger bakerst mot skogen, og fra sjøsiden i hovedsak skjernet av den øvrige bebyggelsen og vegetasjon, men den vil skimtes gjennom en åpning mot sør og en fra vest. På grunn av sin utforming vil den passe godt inn i landskapet og på ingen måte fremstå som dominerende.

Avstanden til den nærmeste av den andre bygningene på eiendommen er ca. 12 meter, og hytta vil inngå som en naturlig del av den samlede bebyggelsen.

Flora og fauna

Grunnen der hytta søkes plassert består dels av knauser med noe gress, dels av eksisterende annek. Den grenser mot samme type knausede terreng og eksisterende bebyggelse i retning mot sjøen, mens det nordenfor er et kupert, ulendt skogsterreng i hovedsak bestående av furutrær og kratt. Spesielle naturverdier for den aktuelle plasseringen er ikke kjent. Stedet har ikke registrerte prioriterte naturtyper ifølge Naturbasen eller arter på rød liste i henhold til artskartet i Artsdatabanken.

Ferdsel for allmenheten

På sjøsiden av den omsøkte hytta er det annen eksisterende bebyggelse tett på. Rett i bakkant på nordsiden av den omsøkte hytta er det en skrent som egner seg dårlig for turgåing. Det er aldri registrert allmen ferdsel tett innpå eksisterende bebyggelse. Nedenfor skrenten, 30-40 meter fra hytta, er det en sti som i noen grad benyttes. Det er imidlertid vanskelig å se at erstatning av annekset med en hytte vil påvirke ferdselen i området. I den grad det har forekommet uregistrert, allmen ferdsel her, er det ingenting ved det omsøkte tiltaket som forhindrer at en slik ferdsel fortsetter som tidligere.

Endring i bruk

Hytta som søkes å erstatte annekset vil være en integrert del av den eksisterende fritidseiendommen og således ikke medføre flere eiere. Tiltaket vil utgjøre en økning av BYA på ca. 48 m² og vil gi flere sengeplasser. En slik økning i areal og antall sengeplasser muliggjør samtidig bruk av noen flere mennesker. Denne mulige økningen er imidlertid begrenset. Den viktigste forskjellen vil være at menneskene som oppholder seg på eiendommen får romsligere inneplass og bedre komfort. Økning i graden av privatisering vil være ubetydelig.

Med hensyn til økt bruk kan det nevnes at Hvalø benyttes til sauebeite. Videre promoterer aktuelle myndigheter nasjonalparken og det tilrettelegges for bruk for allmenheten, blant annet ved bygging av brygge på den nord-østre delen av Hvalø og merking av stier. Dette faller inn under prinsippet "vern ved bruk", som legges til grunn for. Det syns derfor som om en økt bruk i seg selv ikke anses som noe negativt.

Terrenginngrep og eventuelle skader på naturmiljøet

Fundamenteringen av hytta vil bestå av pilarer av murblokker direkte på fjell, uten behov for sprenging. Byggingen fordrer felling av 1-2 trær. Alle materialer vil bli fraktet til den eksisterende hovedbrygga. Mellom brygga og byggeplassen er det allerede en opparbeidet kjerrevei som vil benyttes til transport av materialer og ferdsel for folk som blir involvert i byggingen. Eksisterende bygninger vil stilles til disposisjon for de involverte i byggeperioden. Byggingen vil derfor ikke medføre noen skade eller slitasje på urørt natur.

3.2 Bygging av båtnaust på gbrnr. 32/35

Beskrivelse

Det omsøkte naustet er innvendig 3,3 meter bredt og 5,8 meter langt, og BRA utgjør 19,2 m². Det har pulltak, det vil si at taket skråer en vei, i dette tilfellet er det høyest mot vest og skråer mot øst. Taket på høyeste siden er 4,33 meter over dekket og faller til 2,66 meter på det laveste. Nauset fundamenteres ved pilarer og vil ha tregulv. Taket vil tekkes med et ikke-reflekterende materiale, og kledningen blir mørkbeiset. Gavlveggen mot sør vil ha en to-fløyet tredør for joller, kajaker og annet utstyr, mens østveggen vil ha en dør i vanlig bredde.

Plassering i terrenget

Den eksisterende hovedbrygga ligger ved en liten bukt i retning nord - sør ca 105 meter vest for bebyggelsen. Umiddelbart nord for bukta er det en 4-5 meter høy langsgående fjellskrent som danner terrengets avgrensning mot vest, mens det nord- og østover er forholdsvis flatt, før det stiger opp den knause te skråningen mot eksisterende bebyggelse i øst. Det går en sti i retning nord-sør, som ender ved bryggeområdet. Naustet er søkt plassert ca. 30 meter fra sjøen, tett inntil den nevnte fjellskrenten.

Flora og fauna

Grunnen der naustet søkes plassert består av lett skrånende tildels gresskledd skogsbunn med en glissen forekomst av trær, mest mindre løvtrær og enkelte furutrær, samt noe kratt. Området bærer preg av at det er brukt til beitemark, noe som gjør at det er definert som hagemark, som er nevnt blant særskilte verneverdier i nasjonalparkens sone A. Stedet har ikke andre registrert prioriterte naturtyper ifølge Naturbasen eller arter på rød liste i henhold til artskartet i Artsdatabanken. Området benyttes forøvrig til sauebeite, i tillegg til at det nylig har blitt foretatt rydding der finansiert ved midler fra Utvalgte kulturlandskap (UKL), utført i henhold til nasjonalparkens skjøtselsplan.

Ferdse l for allmenheten

Naustet vil plasseres tett inntil fjellskrenten i kanten av det glovelignende terrenget. Ved sjøen ligger den eksisterende brygga og et badehus, pluss at det er direkte sikt mellom dette punktet og eksisterende hyttebebyggelse. Det hender det kommer folk gående på stien nordfra, som gjerne snur når de oppdager at stien ender ved sjøen. Denne begrensede ferdselen og eventuell uregistrert ferdsel vil i ubetydelig grad berøres av naustet, og kan fortsette som før.

Endring i bruk

Bygging av naustet vil ikke medføre at fritidseiendommen benyttes av flere mennesker. Bruken av grunnen i ca. 30 meters lengde mellom naustet og sjøen og bryggeanlegget vil imidlertid øke i noen grad .

Terrenginngrep og eventuelle skader på naturmiljøet

Naustet vil fundamenteres på pilarer av murblokker, uten behov for sprenging. Byggingen fordrer rydding av noe kratt, men ingen felling av trær. Alle materialer vil bli fraktet til den eksisterende brygga. Videre bæres de fra brygga til byggeplassen, alternativt fraktes med trillebår eller drakjerre. Eksisterende bygninger vil stilles til disposisjon for de involverte i byggeperioden. Byggingen vil derfor ikke medføre noen skade eller slitasje på urørt natur av noen betydning.

3.3 Bygging av brygge på gbnr. 32/37

Beskrivelse

Den eksisterende provisoriske brygge består av en steinfylling i ca 6 meters lengde og halvannen meters bredde. I sommersesongen legges det ut trelemmer på toppen av fyllinga. Den begrensede lengden gjør at dybden og plassen bare tillater bruk av to mindre joller. Øvrige båter må eventuelt ligge på svai i bøye eller trekkes på land. Bredden er ikke tilstrekkelig for sikker og stødig ombord- og ilandstigning.

Den omsøkte brygge vil bestå av eksisterende steinfylling med to galvaniserte stålbjelker festet på toppen, som dekkes av impregnert treverk. Lengden av steinfyllingen blir 7,9 meter, med en utkraging av stålbjelker med tredekke på 4 meter. Total lengde blir da 11,9 meter. Denne lengden fordres for å oppnå tilstrekkelig dybde og avstand til et skjær 15-20 meter nordenfor. Bredden vil være 2,5 meter for å gi en sikker og hensiktsmessig bruk. Utformingen er tradisjonell og i tråd med det som er vanlig for brygger i området.

Plassering

Brygge er plassert øst for hytta og i den sørvestre delen av bukta kalt Flyndrebukta. Dette er den klart mest hensiktsmessige plassering av brygge med tanke på vær- og vindforhold. Bukta skjermer godt for vind fra sør – sørvest og nord, mens Gåsø reduserer vind fra øst. Avstanden mellom brygge og hytta er ca. 80 meter, mens avstanden til naustet er ca. 90 meter.

Flora og fauna

Området der brygge søkes plassert består av fjell, knauser og stein. Stedet har ikke registrert prioriterte naturtyper ifølge Naturbasen eller arter på rød liste i henhold til artskartet i Artsdatabanken, hverken på land eller i sjøen.

Ferdsl for allmennheten

På stedet der brygge plasseres er det ikke registrert noen allmenn ferdsel. Bukta brukes imidlertid av og til av båtfolk om sommeren, særlig ved nordavind. Disse båtene fortøyes i all hovedsak på østsiden av bukta der det er god dybde og gunstige solforhold. Brygge vil derfor i ubetydelig grad påvirke allmenn ferdsel. Mulig uregistrert ferdsel kan fortsette som før.

Endring i bruk

Bygging av brygge vil ikke medføre at eiendommen benyttes av flere mennesker enn før. Siden bryggeområdet allerede brukes av beboerne for både båter og bading, vil heller ikke bruken av dette området øke.

Terrenginngrep og eventuelle skader på naturmiljøet

Brygge vil som nevnt bygge på en eksisterende steinfylling, og det kreves hverken sprenging eller andre terrenginngrep. Alle materialer og folk i forbindelse med byggingen vil ankomme

sjøveien direkte til byggeplassen. Hytta vil stilles til disposisjon for de involverte bygningsarbeiderne. Byggingen vil derfor ikke medføre skade eller slitasje på terreng eller natur av noen betydning.

3.4 Bygging av båtnaust på gbrnr. 32/33

Beskrivelse

Naustet er innvendig 3,8 meter bredt, 5,8 meter langt, og et BYA på 24 m². Det vil få et salttak med 22 graders fall. Mønehøyden over dekket er 3,5 meter, mens gesimshøyden på langveggene er 2,4 meter. Det fundamenteres ved pilarer av murblokker og får tregulv. Taket tekkes med ikke-reflekterende materiale og trekledningen mørkbeises. Gavlveggen mot sjøen i østlig retning får en to-fløyet tredør for kajakker, joller ol. Langveggen mot nord får to smårutete vinduer.

Plassering

Naustet vil plasseres på samme sted som der det nå står en provisorisk bod, i en fordypning i terrenget, 8,3 meter fra hytta og 93,5 meter fra sjøen. Naustet vil bli liggende lavt og diskret i terrenget, og vil ikke kunne sees fra sjøen.

Flora og fauna

Nauset plasseres på den eksisterende hyttas naturtomt, som er forholdsvis flat med noen furutrær, enkelte løvtrær, noe kratt og vanlig skogsbunn. Stedet har ikke registrert prioriterte naturtyper ifølge Naturbasen eller arter på rød liste i henhold til artskartet i Artsdatabanken.

Ferdsl for allmennheten

Naustet vil som nevnt plasseres på samme naturtomta som hytta i 8-9 meters avstand. Det er aldri registrert allmenn ferdsel her. Bygging av naustet vil ikke være til hinder for at uregistrert ferdsel kan forsette som før.

Endring i bruk

Bygging av naustet vil ikke føre til at eiendommen brukes av flere mennesker. Strekningen mellom naustet og brygga benyttes allerede av hyttebeboerne, og vil heller ikke øke i nevneverdig grad.

Terrenginngrep og eventuelle skader på naturmiljøet

Naustet blir fundamentert ved pilarer av murblokket og erstatter en provisorisk bod. Byggingen krever derfor ingen terrenginngrep av noen betydning. Materialene vil fraktes til brygga og tas videre ved bæring, trillebår og drakjerre på en strekning som allerede er mye brukt. Videre vil de involverte bygningsarbeiderne benytte hytta. Byggingen vil derfor ikke medføre noen skade på nauren eller slitasje av urørt natur.

3.5 Plan for plassering av brygger og naust i C6

I henhold til reguleringsplanen § 7 tillates plassert båtnaust og brygger etter plan godkjent av friluftsnemd og bygningsråd, der brygger og naust fortrinnsvis plasseres samlet for flere hytter.

Håndhevelsen av krav om utarbeidelse av plan har vært noe varierende. Først fikk to av hyttene i byggeområdet C5 tillatelse til å bygge hver sin brygge og båtnaust, mens tredje hytta bygget bare brygge, alt dette uten krav om utarbeidelse av noen plan. Senere fikk grunneierne i C2 krav om utarbeidelse av plan for sin gjenstående brygge og naust. Senere igjen ble det stilt krav om plan i forbindelse med at tredje hytta i C5 på gbnr. 32/29 skulle bygge det der eneste gjenstående naustet.

I byggeområdet C6 som denne søknaden knytter seg til, tillates det i reguleringsplanen bygget to hytter med tilhørende brygger og naust. Som beskrevet erstatter den omsøkte hytta et eksisterende anneks og samlokaliseres med eksisterende fritidsbebyggelse. Siden eksisterende brygger vil benyttes, klarer man seg uten en ny. Men et naust i nærhet til eksisterende hovedbrygge for oppbevaring av kajaker, jolle/sjette, båtutstyr, fiskeredskap ol. er det behov for. Den oppførte hytta på gbnr 32/33 har behov for et naust og opprustning og utvidelse av en provisorisk brygge. På grunn av stor avstand vil det være uhensiktsmessig å samle de to nye naustene. En plan for C6 vil derfor omfatte ett naust på 32/35 og ett naust og en brygge på 32/33. Samlet sett vil disse tiltakenes påvirkning på natur, landskap og øvrige omgivelser være betydelig mindre enn det som under normale omstendigheter tillates i reguleringsplanen. En plan for brygge og naust er utarbeidet og vedlagt.

4. Rettslig forhold

4.1 Rettslig grunnlag

Tiltakene som her søkes gjennomført krever tillatelse i henhold til naturmangfoldloven § 48 og verneforskriften for Færder nasjonalpark. Siden verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser er likelydende med naturmangfoldloven § 48, knyttes videre gjennomgang av dispensasjon og tillatelse til verneforskriften.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven angående saksbehandling og grunnlag for vedtak i §§ 8-12 må forøvrig også være oppfylt. Etter vår mening har aktuelle myndigheter et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å fatte beslutninger i denne saken jf § 8, og til ikke å anvende føre-var-prinsippet i § 9.

De omsøkte tiltakene strider mot verneforskriften § 3, pkt. 1.1, som på generelt grunnlag fastslår at nasjonalparken er vernet mot blant annet oppføring av bygninger, konstruksjoner, anlegg og innretninger. Videre er de aktuelle tiltakene ikke nevnt blant tiltakene nevnt i samme paragraf, pkt. 1.2, som kan utføres uten tillatelse. De her omsøkte tiltakene er heller ikke nevnt blant de spesifiserte tiltakene i pkt. 1.3, som kan tillates etter søknad. Det søkes derfor her om dispensasjon for de fire aktuelle tiltakene i henhold til forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser i § 4, som lyder:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Som man ser er verneformål og verneverdier angitt i verneforskriften § 1 sentrale i vurdering om dispensasjon kan gis. Bestemmelsen lyder:

§ 1. Formål

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på;

- representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*
- det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø*
- et undersjøisk landskap med variert bunntopografi og med stor variasjon i marine naturtyper herunder ålegraseng, større tareskog, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder*
- viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvskog, strandenger og strandsumper på østre del av Sandø og Mellom Bolæren*
- en lite påvirket kystskog på Vestre Bolæren, som viser en stor grad av variasjon i utforming og artssammensetning - leveområder for flere truede arter herunder kammarimjelle, kjempestarr og flatøsters.*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I sone A er formålet å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemark, slåtteeenger, tørrenger og strandenger.

I sone B er formålet å ta vare på livsmiljøet for plante- og dyrelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser. På Lille Rauer er det i tillegg særlig viktig å bevare den truede arten gul hornvalmue og dens livsmiljø.

I sone C er formålet å ta vare på et område med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og som er egenartet i form av stor variasjon i naturtyper herunder tangvoller, strandsumper, strandenger, dammer, strandkratt og artsrike tørrenger. I tillegg er området levested for en rekke nasjonalt truede arter av bl.a. karplanter, beitemarkssopp og insekter.

Dersom tiltakene er forenlige med verneformålet og verneinteressene i henhold til ovennevnte regler, **kan** dispensasjon gis. I så fall går man videre med en vurdering om en slik dispensasjon **skal** gis.

Formålsbestemmelsen beskriver både formål og verneverdier uten at disse skilles klart. Vurderingen av formål og verdier vil derfor for en stor del være sammenfallende. Videre beskriver bestemmelsen formål og verdier på ulike nivåer, i forskjellig detaljeringsgrad og spesifisert for ulike lokasjoner innen

nasjonalparken. De mest relevante verneformålene og verneverdiene for de omsøkte tiltakene synes å være ivaretagelse av:

- representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser;
- det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet;
- leveområde for truede arter;
- allmennhetens anledning til uforstyrret opplevelse av naturen; og
- i sone A, naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemark, slåttenger, tørrenger og strandenger;

4.2 Vurdering om tiltakene kan gis dispensasjon

De tre tiltakene som går ut på å erstatte eksisterende anneks med en hytte på gbnr. 32/35, erstatning av eksisterende provisorisk bod på gbnr. 32/33 og opprustning og utvidelse av eksisterende brygge på gbnr. 32/37, vil skje på steder hvor det allerede er bygg eller konstruksjoner med tilsvarende formål. Det resterende omsøkte tiltaket, naustet på gbnr. 32/35, vil ligge ca. 30 meter fra eksisterende brygge og badehus. Området der det er plassert er definert som hagemark, en naturtype som er nevnt som av særlig interesse her i nasjonalparkens sone A. Naustet er imidlertid plassert helt i den vestre kanten av hagemarkområdet, tett inntil en fjellvegg med høyde på 4-5 meter. Byggingen krever ikke felling av noen trær eller andre terrenginngrep. Naustets påvirkning på området er således mest mulig begrenset. På stedene der de andre tiltakene er søkt bygget er ingen spesielle naturtyper kjent og ingen prioriterte naturtyper ifølge Naturbasen. Ingen av plasseringene har arter registrert på rød liste i henhold til artskartet i Artsdatabanken.

På grunnlag av de ovennevnte forholdene, nærhet til eksisterende bebyggelse, samt de omsøkte tiltakenes utforming og plassering i terrenget, vil tiltakene i begrenset grad påvirke naturverdier, skjærgårdslandskapet og det marine miljøet.

Generelt ferdes allmennheten i liten grad tett inntil fritidsbebyggelse. Dette gjelder også her. På byggestedene for naustet på gbnr. 32/35 og brygge på gbnr. 32/37, som ligger noe lenger fra eksisterende bebyggelse, er det heller ikke registrert allmenn ferdsel av noen betydning. Videre vil ikke gjennomføringen av noen av tiltakene påvirke eventuell uregistrert allmenn ferdsel. Følgelig kan eventuell uregistrert ferdsel forsette som før.

Områdene der tiltakene vil finne sted brukes i dag av tiltakshaverne til hytte- og fritidsbruk. Karakteren av denne bruken endres ikke. Utskiftning av anneks med hytte på 32/35 vil gi noe mer plass og noen ekstra sengeplasser, som kan medføre noe økt bruk av denne eiendommen, men en langt mindre økning enn bygging av en frittliggende hytte ville gjort, som gjeldende reguleringsplan tillater. Opprustning og utvidelse av brygga på 32/37 vil ikke øke bruken. Bygging av naust på begge eiendommene vil ikke medføre noen økning i bruk av eiendommene totalt sett, men noe mer bruk av områdene mellom naustene og deres tilliggende brygger kan forventes.

Ingen av tiltakene krever sprenging av fjell eller andre terrenginngrep av betydning. Bygningene vil fundamenteres ved pilarer av murblokker. Dekket på brygga bestående av trekledte ståldragere bygges på eksisterende steinfylling. Transport av materialer for byggearbeidene vil skje med båt med landing på eksisterende brygger. Mellom bryggene og byggeplassene vil materialene tildels bæres og tildels

transporteres med trillebår eller drakjerre. Terrenginngrep og mulig slitasje eller skade på naturmiljø vil derfor være ubetydelig.

Basert på den ovenstående gjennomgangen av virkningene av de omsøkte tiltakene, mener vi tiltakene ikke strider mot formålet med vernevedtaket eller nevneverdig kan påvirke naturverdiene. Følgelig er det ingen rettslig hindring for at dispensasjon for de omsøkte tiltakene kan gis.

4.2 Vurdering om tiltakene skal gis dispensasjon

Skjønnsutøvelsen

Om dispensasjon skal gis eller ikke er basert på skjønnsutøvelse. Dette skjønnnet er ikke fritt, men må ligge innenfor rammene av blant annet forvaltningsrettslige regler og ulovfestede forvaltningsprinsipper. Av særlig interesse her er beskrankningene mot vilkårlighet, sterk urimelighet og usaklig forskjellsbehandling. Sistnevnte fordrer en vurdering av bakgrunn og foreliggende praksis for tilsvarende tiltak. Ifølge Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter av 2014, utgjør andre relevante faktorer blant annet naturvern hensyn, forekomst/skjeldenhet av verneverdiene, behov for tiltaket, hensynet til søkeren, forutsetninger ved vedtakelse av vernet og mulige presedensvirkninger.

Generelt er vernet i nasjonalparker mindre strengt enn for naturreservat. Konkrete forhold knyttet til naturvern hensyn og landskap er allerede beskrevet, men det kan legges til at forholdene på de fire tiltaksstedene ikke kan sies å være unike sammenlignet med omkringliggende områder eller nasjonalparken forøvrig. Stedene er heller representative for nasjonalparken på det jevne og fine.

Forvaltningspraksis

Kjent praksis for tillatelser til bygging av nye hytter i nasjonalparken i tiden etter vernevedtaket er knyttet til riving av tilsvarende eksisterende bygninger. De spesifiserte unntaksbestemmelsene i verneforskriften § 3, pkt. 1.3 a), som kan gjennomføres etter tillatelse, hjemler mindre utvidelser av eksisterende bygninger. I medhold av denne bestemmelsen er det blant annet gitt tillatelse til et tilbygg til eksisterende hytte, bestående av et bad og et soverom på totalt 11 m² på holmen Falkenstein i 2015. Tillatelsen ble gitt av Miljødirektoratet, som omgjorde nasjonalparkstyrets vedtak etter klage. Men praksis for tillatelse til å erstatte eksisterende anneks med en hytte med større areal er ikke kjent.

Nasjonalparkstyret har gitt dispensasjon for bygging av flere bryggeanlegg. For tilrettelegging for ferdsel for allmennheten er det for eksempel gitt tillatelser på Steinkloss og Hvalø. Selv om formålet og hjemmelsgrunnlaget er forskjellig fra private brygger, er de mulige negative virkninger på verneverdiene uavhengig av formål og eierskap. Det er også gitt tillatelser til private tiltakshavere. Blant annet ble det på Falkenstein i 2014 gitt tillatelse til etablering av en flytebrygge på 2 X 6 meter med landgang ut fra en bestående brygge. I 2016 ble det tillatt en bryggeforlengelse på gbnr. 61/4 på Søndre Årø. Den opprinnelige besto av en steinbrygge med en forlengelse bestående av en plattform med tredekke uten understøttelse. Plattformen med 4,8 meters lengde ble tillatt forlenget med 2,8 meter for å oppnå tilfredsstillende dybde, i tillegg til en ny pælefundamentering for hele plattformen, pluss etablering av akterfeste. Plattformen er fire meter bred, og total lengde inkludert eksisterende steinbrygge er drøye 20 meter. I 2017 ble det på delegasjon gitt dispensasjon til bygging av ny brygge på gbnr. 61/5 på Søndre Åre. Den tillatte brygga er en fastbrygge i tre på 2 X 4 meter med pælefundamentering, som ble bygget ut fra et eksisterende betongfundament.

Det mest relevante eksemplet på dispensasjon til bygging av båtnaust er knyttet til gbnr. 32/29 på Hvalø i 2014. Dette naustet er tidligere nevnt blant tiltakene som var tillatt i reguleringsplanen for Hvalø av 1974 innenfor byggeområde C5, men som fortsatt ikke var bygget på tidspunktet for vernevedtaket. Eiendommen ligger også på søndre del av øya, men lenger øst enn de her omsøkte tiltakene. Naustet er plassert ca. 45 meter fra sjøen og er godt synlig derfra, ca 27 meter fra eksisterende hytte. Det har et areal på ca 22,5 m² og mønehøyde på 3,5 meter. I vedtaket legges det blant annet vekt på at tiltaket ikke direkte vil påvirke naturmangfoldet, generelt ikke vil medføre økt bruk av eiendommen, ikke vil være til hinder for allmenn ferdsel, ikke vil medføre noen miljøforringelse, og at det på grunnlag av foretatte vurderinger og sakens forhistorie er liten fare for at dispensasjonen skal gi presedensvirkninger.

Oppføring av brygge og båtnaust på gbnr. 32/32 i byggområde C2 på Hvalø er tatt inn i verneforskriften § 3 pkt. 1.3 som angir tiltak det etter søknad kan gis dispensasjon for. Dette har resultert i bygging av en 22 meter lang og to meter bred brygge, samt et båtnaust på samme størrelse som de her omsøkte ca. 16 meter fra sjøen, og godt synlig derfra.

Forvaltningens forståelse av status for tiltak tillatt i reguleringsplanen

Gjeldende reguleringsplan for Hvalø av 1974 tillater utvilsomt bygging av tre hytter innenfor byggeområde C5, to hytter innenfor C2 og to hytter innenfor C6, totalt syv hytter. At det tillates to hytter innenfor hvert av byggeområdene C2 og C6 følger av teksten. I tillegg fremgår dette av omfattende korrespondanse mellom Nøtterøy kommune og flere av grunneierne i C2 over flere år, for eksempel i e-post fra kommunens N.J. Lugg til Jørgen Blystad Hjorth av 04.03.2011. Videre søkte eierne av gbnr. 32/35 Nøtterøy kommune om tillatelse for bygging av den gjenstående hytta i C2 rundt 2009-2010 med henvisning til reguleringsplanen. Søknaden ble avslått på grunn av hyttas utforming og plassering, ikke på grunn av manglende tillatelse etter reguleringsplanen.

I Fylkesmannens tilrådning av verneplan for nasjonalparken av april 2013 til Miljøverndepartementet der aktuelle reguleringsplaner er omtalt, står det blant annet:

Reguleringsplanen for Hvaløy (vedtatt 25.03.1974) inneholder friområder, landbruksområder og byggeområder. Den hjemler blant annet bygging av fem hytter, og er i det vesentligste gjennomført. I foredraget til kgl. resolusjon for landskapsvernområdet ble det lagt til grunn at landskapsvern kan forenes med eksisterende reguleringsplan for Hvaløy. Vernebestemmelsene utfyller da reguleringsbestemmelsene, men reguleringsbestemmelsene går foran ved en eventuell konflikt.

Vedtaket om opprettelse av nasjonalpark går imidlertid foran gjeldende planer etter plan- og bygningsloven. Dermed vil situasjonen for det regulerte området på Hvaløy bli endret. Det er ikke redegjort eksplisitt for dette i meldingen og høringsforslaget til nasjonalparken. Dette sammen med det begrensede omfanget av gjenstående tiltak som er hjemlet i reguleringsplanen gjør at ordningen for landskapsvernområdet bør videreføres i nasjonalparken. Alternativet er at eventuelle rådigrettsinnskrenkninger behandles etter de ordinære erstatningsreglene.

I e-post av 07.05.2013 ber Miljødirektoratet Fylkesmannen om en avklaring av status for reguleringsplanen for Hvalø, inkludert hvor mange av de fem hyttene som ikke er oppført. Det har ikke lyktes å oppspore Fylkesmannens tilbakemelding. Uansett resulterte Fylkesmannens informasjon om

det aktuelle temaet gjennom verneprosessen i følgende tekst i den kongelige resolusjonen for verneplanen:

Reguleringsplanen for Hvaløy (vedtatt 25.03.1974) inneholder friområder, landbruksområder og byggeområder. Vedtak om vern etter naturmangfoldloven vil gå foran eksisterende reguleringsplan, og situasjonen for det regulerte området på Hvaløy vil derfor bli endret. De gjenstående tiltakene i reguleringsplanen for Hvaløy gjelder ombygging av en eksisterende driftsbygning til fritidsbolig, oppføring av et naust på eksisterende grunnmur, samt bygging av en brygge.

Bruksendringer av eksisterende bygninger er forøvrig på generelt grunnlag tatt med i verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelse i § 3, pkt. 1.3 a), mens oppføring av den aktuelle brygga og naustet i C2 er spesifikt er tatt inn i p) i samme bestemmelse. Disse tiltakene ble som tidligere nevnt senere gjennomført.

Eierene av gbrnr. 32/33, Konni Dahl/Lars Bugge, og 32/35, Annabel Young, sendte i juli 2013 en søknad til Nøtterøy kommune om bygging av hytte, brygge og naust, med henvisning til de gjenstående tillatelsene i byggeområde C6 i reguleringsplanen. Saken ble også diskutert i et møte mellom kommunen og søkerne vinteren 2014. Likevel hevder Nøtterøy kommune i sin høringsuttalelse av 05.05.2014 til søknaden om bygging av naustet på 32/29 i byggeområde C5 at dette omsøkte naustet er det siste som er tillatt etter reguleringsplanen. Dette gjentas i nasjonalparkforvaltningens saksfremlegg til nasjonalparkstyret av 13.05.2014 og i nasjonalparkstyrets vedtaket av 12.06.2014.

Det er særdeles uheldig at de involverte forvaltningsinstitusjonene hadde gal forståelse av status for gjennomføring av tillatelser i henhold til reguleringsplanen under prosessen for etablering av nasjonalparken. Videre er det på bakgrunn av ovennevnte søknad og møte oppsiktsvekkende at den gale forståelse fortsatt gjorde seg gjeldende i mai-juni 2014.

Rundskriv og forvaltningsplan om spesifiserte og glemte tiltak

Som nevnt spesifiserer verneforskriften § 3 pkt. 1.3 konkrete tiltak som det etter søknad kan gis dispensasjon for. Bakgrunn og anvendelse av denne bestemmelsen omtales i Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter av 2014 og forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark 2017-2027.

I rundskrivet står det at tiltak spesifisert i bestemmelsen ofte er uttrykk for konkrete avveininger av bruker- og eierinteresser, og at beslutninger om det skal gis dispensasjon må bygge på en vurdering av verneformål, naturforhold mm.

Forvaltningsplanen for nasjonalparken er noe mer utfyllende. Det står blant annet:

Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser er ofte uttrykk for konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser i nasjonalparken. Enkelte tiltak og interesser er løftet frem og vurdert i verneprosessen, og gitt en spesiell adgang til å søke tillatelser.

Om anvendelse av de generelle dispensasjonsbestemmelsene står det blant annet:

Generelt sett vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep. Det er derfor normalt utelukket å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen for oppføring av nye private hytter eller andre tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdier.

Dispensasjonsbestemmelsene kan heller ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten skal spesielt vurdere konsekvensene av en dispensasjon, f.eks. om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag.

Det viktigste å merke seg her er at mulig presedensvirkninger tillegges stor vekt, og at man klargjør at de generelle dispensasjonsbestemmelsene kan brukes som en sikkerhetsventil for spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet, noe som gjelder for de her omsøkte tiltakene.

4.3 Avsluttende vurderinger og konklusjoner

Det foreligger ingen kjente eksempler på dispensasjon for bygging av nye hytter i nasjonalparken der disse ikke skal erstatte eksisterende av samme størrelse. Et eventuelt avslag på søknad om å erstatte eksisterende anneks med en hytte kan derfor ikke sies å utgjøre en forskjellsbehandling basert på foreliggende forvaltningspraksis. Det kan imidlertid føyes til at både tillatte hyttetilbygg og naust øker bebygd areal. Videre medfører bruksendringer av uthus og låver til fritidsbebyggelse, slik som blant annet gjennomført i byggområde C2 på Hvalø, en økt bruk av eiendommen på linje med hva en ny hytte medfører. Det er derfor vanskelig å se at det å erstatte et eksisterende anneks med en hytte i prinsippet strider mot verne- formål og verdier i større grad enn nevnte type bruksendringer og nybygg.

Selv om ulike tiltak aldri er helt like med tanke på plassering, omgivelser og utforming, er det vanskelig å påpeke konkrete forhold som gjør at den her omsøkte brygga medfører større negative virkninger enn de som allerede er gitt dispensasjon på Søndre Åre og Falkenstein, eller brygga i C2 på Hvalø som ble inntatt i verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelse og senere bygd. Det kan heller ikke være grunnlag for å hevde at tiltakhavers behov er mindre enn for de her omsøkte tiltakene enn for de tillatte. De nevnte forholdene gjelder også for begge de her omsøkte båtnaustene sammenliknet med naustet på gbnr. 32/29 på Hvalø som fikk dispensasjon, og naustet som er bygget i C2.

Som nevnt er den delen av den kongelige resolusjonen for vernevedtaket som omhandler innhold og status for gjennomføring av gjeldende reguleringsplan for Hvalø, basert på feilaktig grunnlag. Det er ikke usannsynlig at en riktig forståelse ville ført til at Fylkesmannens innstilling om at reguleringsplanen fortsatt skulle gå foran vernebestemmelser hadde blitt lagt til grunn, alternativt at alle gjenstående tiltak hadde blitt inntatt i de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. Eller man kunne landet på andre løsninger. Det kan ikke fastslås. Det man imidlertid vet er at det foreligger grove saksbehandlingsfeil, som har medført usaklig forskjellsbehandling mellom de gjenstående tiltakene innenfor C2 og gjenstående tiltakene innenfor C5 og C6, da de sistnevnte aldri ble vurdert løftet frem og gitt en spesiell adgang til å søke tillatelse. Dette er også påpekt i søknaden om dispensasjon for bygging av det gjenstående båtnaustet i C5, som ble innvilget i 2014.

Ofte vil begrensede tiltak, som for eksempel de her omsøkte, isolert sett ikke stride mot verneformålet eller nevneverdig påvirke verneverdiene. Det er presedensvirkning med tilhørende samlet belastning på sikt som fremstår som den største faren og grunn til å avslå dispensasjonssøknader.

Presedensvirkningers store betydning er understreket i både Miljødirektoratets rundskriv og forvaltningsplanen for nasjonalparken. Dette er også trukket frem i flere av nasjonalparkstyrets dispensasjonsvedtak, blant annet for nevnte brygger på Søndre Årø og båtnaust på Hvalø. Dispensasjon ble gitt med stor vekt på den ubetydelige faren for presedens. Selv om forvaltningen i flere omganger har tatt feil angående status for gjennomføring av gjeldende reguleringsplane for Hvalø, er det nå ingen tvil om at de her omsøkte tiltakene utgjør siste rest av den byggingen reguleringsplanen tillater. Det kan derfor utelukkes at det dukker opp nye dispensasjonssøknader for tiltak med tilsvarende forhistorie og begrunnelse.

Basert på det ovenstående vil et avslag for ethvert av de omsøkte tiltakene medføre en usaklig forskjellsbehandling, dels i forbindelse med prosessen som ledet frem til vernevedtaket, dels knyttet til etterfølgende forvaltningspraksis. Reguleringsplanens tillatelser til de her omsøkte tiltakene utgjorde som nevnt innledningsvis kompensasjon til grunneier for avståelse av grunn til kommunen for friluftsliv for allmennheten. Når faren for presedensvirkninger med tanke på tiltakenes forhistorie og begrunnelse i tillegg kan utelukkes, vil et avslag fremstå som sterkt urimelig. Sikkerhetsventilen § 4 bør derfor benyttes og dispensasjon gis for alle de omsøkte tiltakene.

Med vennlig hilsen,

Trygve Singstad

Kjell Espen Lier

BITS Ark. & Ing. AS
Andebuveien 3
3170 SEM

Tønsberg, 30.10.2020

Trygve Singstad, rådgivende ingeniør
Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Likelydende brev til:

Færder kommune,
Postboks 250 Borgheim,
3163 Nøtterøy
ref. 20/49920
og
Færder nasjonalparkstyre,
Postboks 2076,
3101 Tønsberg

ANGÅENDE SØKNAD AV 15.01.2020 OM DISPENSASJON FRA VERNEFORSKRIFTEN FOR FÆRDER NASJONALPARK FOR ULIKE TILTAK PÅ HVALØ

Vi viser til vår søknad av 29.01.2020 og brev fra Færder kommune av 21.10.2020 med ref. 20/49920 (vedlegges til nasjonalparkstyre), der vi bes om innspill til mulig søknad om dispensasjon fra kommuneplanen.

Behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter er regulert i naturmangfoldloven. I lovens § 48, 3. ledd står det at dersom tiltakene trenger tillatelse etter flere lovverk, kan tiltakshaver velge å søke parallelt. I så fall skal vedtak først fattes etter verneforskriften, med visse mulige unntak. Det følger følgelig også av bestemmelsen at tiltakshaver kan velge å søke bare etter verneforskriften i første omgang, noe vi har valgt.

Vi kan ikke se noe rettslig grunnlag for hverken å avskjære behandling av vår søknad etter verneforskriften, eller å behandle en ikke-omsøkt dispensasjon fra kommuneplanen. Søknaden vår inneholder henvisninger til flere eksempler på praksis for kommunens innspill til nasjonalparkstyre i tilsvarende saker. Vi kan ikke se at endring i kommuneplaner gir noe grunnlag for å endre denne praksisen.

Saksbehandlingen omtales også i Forvaltningsplan, Færder nasjonalpark, 2017–2027, som er hjemlet i § 5 i verneforskriften og godkjent av Miljødirektoratet. Under punkt 4.1.3 Generelle saksbehandlingsrutiner, står det blant annet at verneforskriften er rammen for behandlingen av dispensasjonssøknader, og at forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyre) ikke har anledning til å gå utover rammen av bestemmelser fastsatt i verneforskriften.

Søknaden omfatter fire forskjellige tiltak med ulik lokalisering, påvirkning og tiltakshavere. Vi gjentar derfor det som står i søknaden om at tiltakene må vurderes hver for seg. Og tiltakenes påvirkning skal vurderes konkret i henhold til verneforskriften.

Vi ser fram til den videre behandlingen av søknaden vår.

Med vennlig hilsen,

Trygve Singstad

Kjell Espen Lier

Kopi til:

Fred Arne Karlsen, Hvalø 10, 3133 Duken

Lars Bugge, Zinoberveien 161, 0758 Oslo

Kjell Espen Lier, Furulia 1, 3117 Tønsberg

Fra: Trygve Singstad[bits@singstad.no] Sendt: 14.04.2021 08:04:45 Til: Postmottak SFVT Tittel: Klage på avslag på søknad saksnr. 2020/12322-0

Att: Anne Sjømæling

Vennlig hilsen

BITS Arkitekt & Ingeniør AS

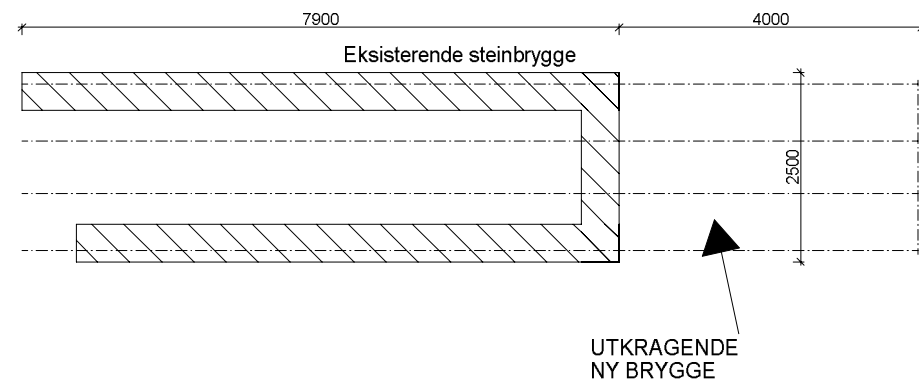
Andebuveien 3, 3170 Sem

Tlf. 33332854

Mob. 91148903

bits@singstad.no

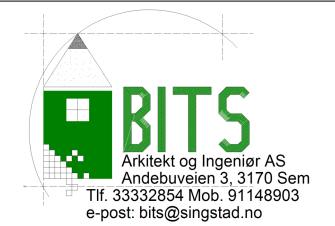

B 07.01.2020 Endret bilde
 A 05.12.2019 Div. justeringer

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

UTBEDRING EKS. STEINBRYGGE	PLAN/PERSPEKTIV	Tiltakshaver: Bugge/ Dahl	Dato: 30.04.2019
		Byggadresse: Hvalo	Tegn: J. Singstad
		Kommune: FÆRDER	Grunnmod.:
		Gnr: 32 Bnr: 37 Sek.nr.: Mål: 1:100	Tegn.nr: BRYG1 501
© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett			

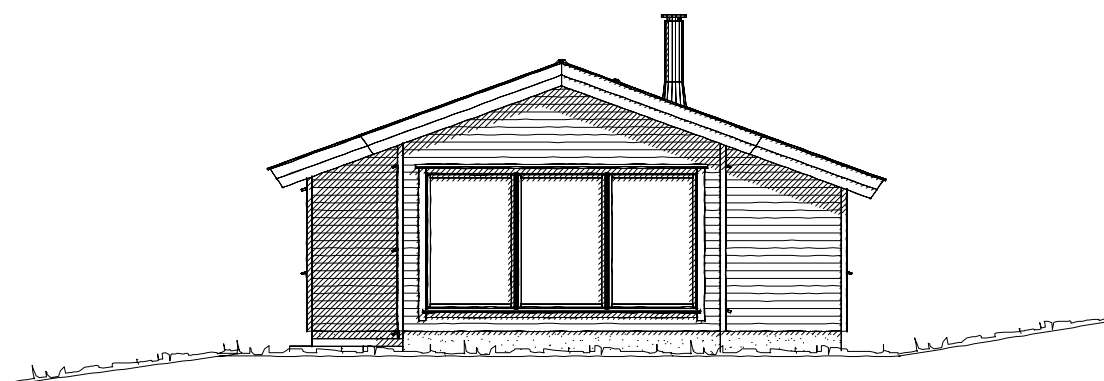

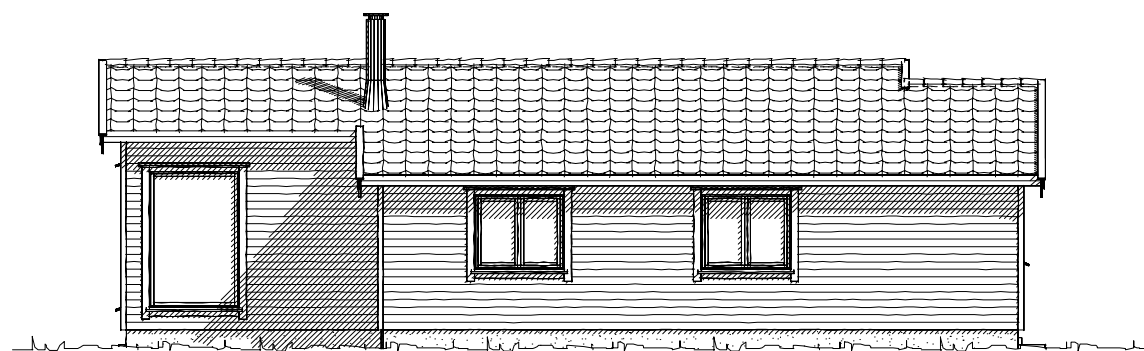

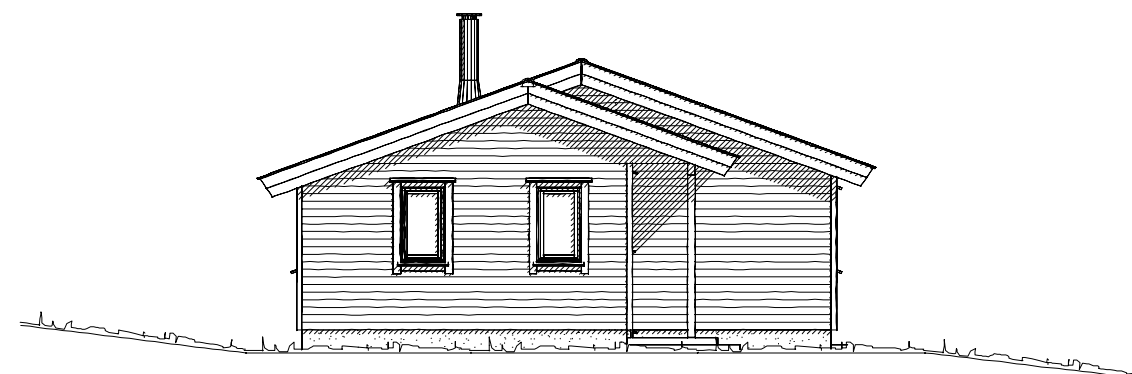
FASADE MOT VEST

FASADE MOT SØR

FASADE MOT ØST

FASADE MOT NORD

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

A 29.04.2019 Fjernet sprosset på vinduene

HYTTE

FASADER

Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young

Byggadresse: HVALØY 7

Kommune: FÆRDER

Gnr: 32 Bnr: 35 Sek.nr.: Mål: 1:100

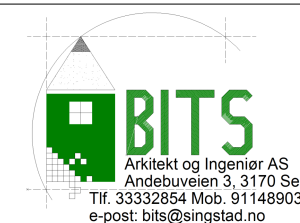
Dato: 14.12.2018

Tegn: J. Singstad

Grunnmod.:

Tegn.nr: KaFr1 502

© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett.

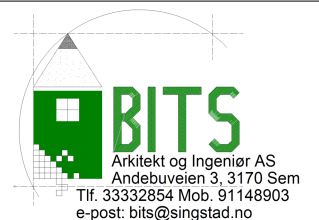

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

A 29.04.2019 Ingen endring

HYTTE	FOTOPRESENTASJON		
		Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young	Dato: 14.12.2018
		Byggadresse: HVALØY 7	Tegn: J. Singstad
		Kommune: FÆRDER	Grunnmod.:
		Gnr: 32 Bnr: 35 Sek.nr.: Mål:	Tegn.nr: KaFr1 503
© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett.			

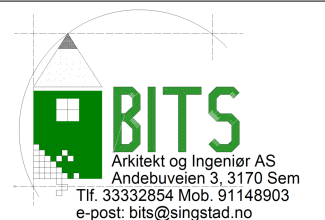

B 07.01.2020 Endret farger
 A 29.04.2019 Fjernet sprosset på vinduene

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

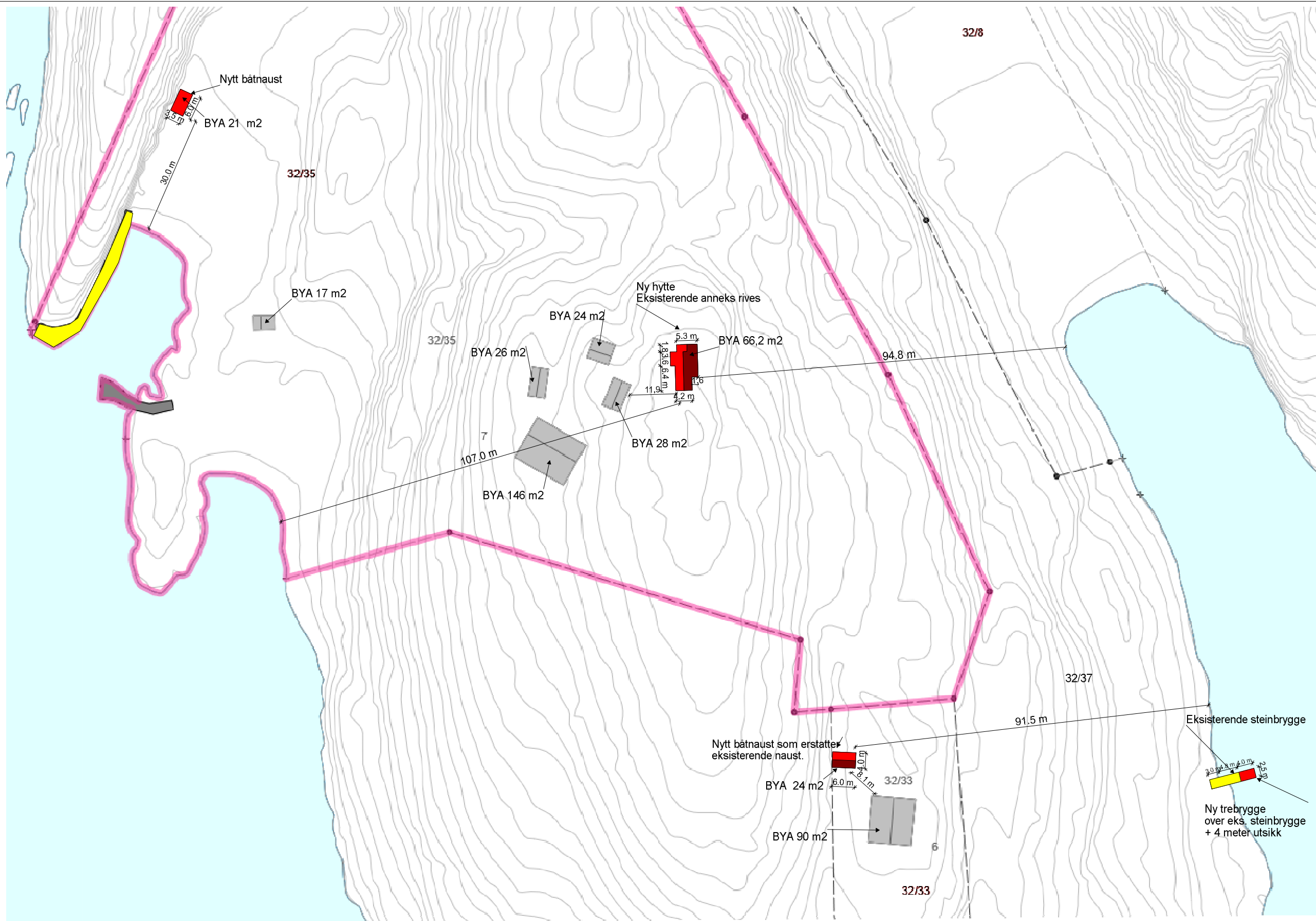
HYTTE	PERSPEKTIVER		
		Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young	Dato: 14.12.2018
		Byggadresse: HVALØY 7	Tegn: J. Singstad
		Kommune: FÆRDER	Grunnmod.:
		Gnr: 32 Bnr: 35 Sek.nr.: Mål:	Tegn.nr: KaFr1 504
© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett.			

BITS

BYGNINGSINGENIØR
TRYGVE SINGSTAD

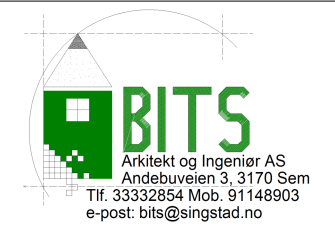

B 06.01.2020 Div. kompletteringer
 A 05.12.2019 Mindre justeringer

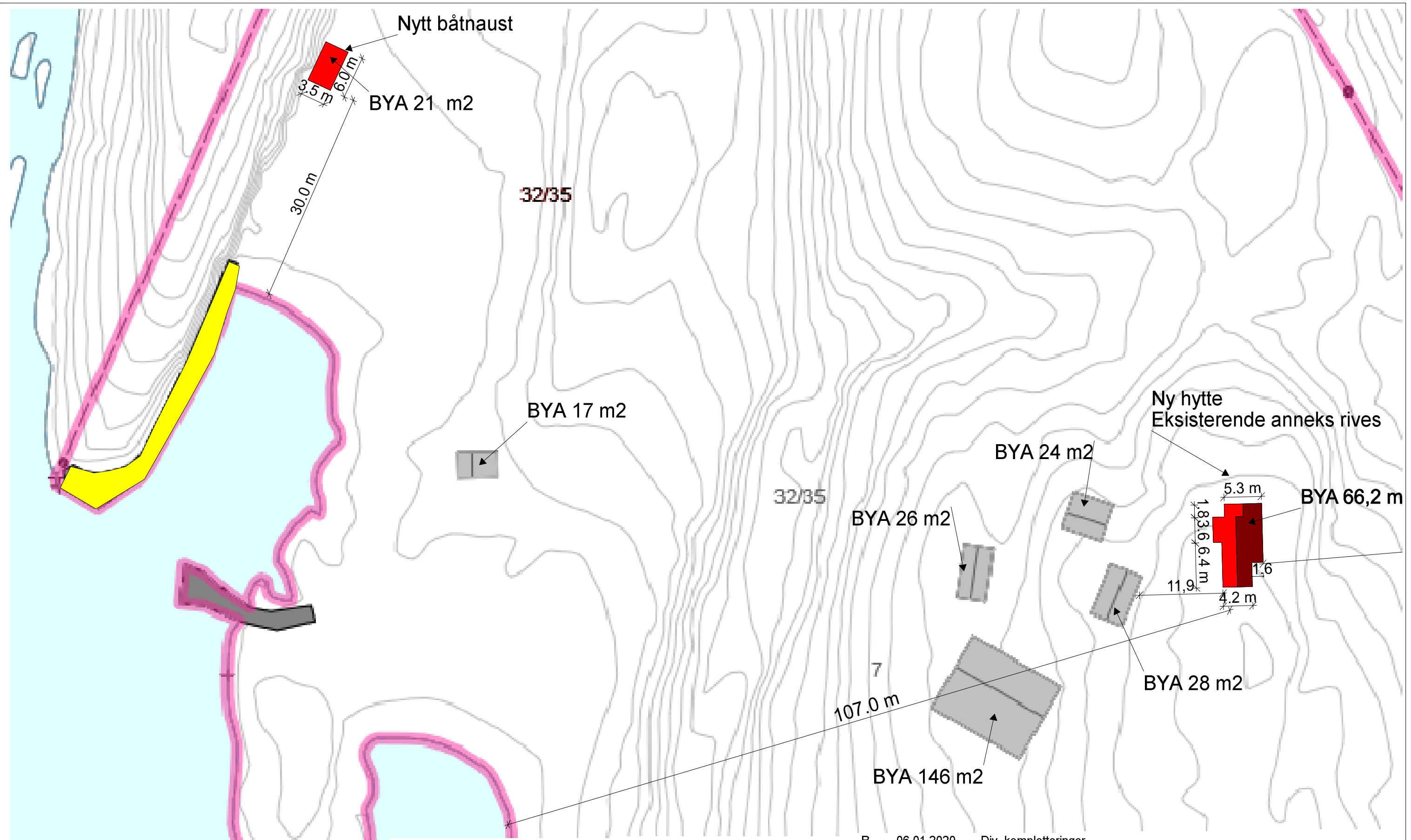
BITS Arkitekt og Ingeniør AS

SITUASJONSKART	OVERSIKTSKART	Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young	
		Byggadresse: HVALØ	Dato: 02.05.2019
		Kommune: FÆRDER	Tegn: J. Singstad
		Gnr: 32 Bnr: 35/33/37Sek.nr.: Mål: 1:1000	Grunnmod.:
			Tegn.nr: KART1 501

© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett

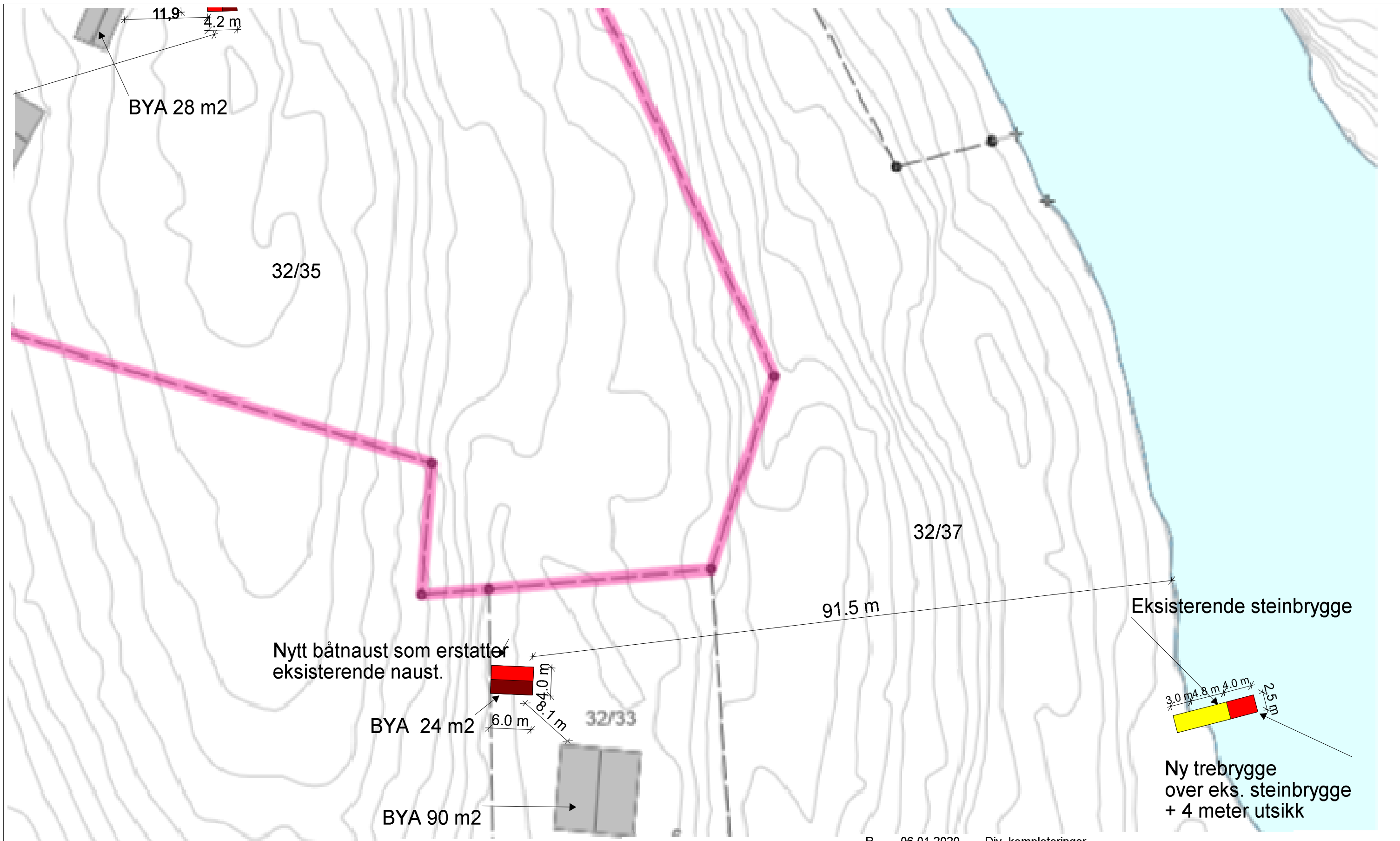

B 06.01.2020 Div. kompletteringer
 A 05.12.2019 Mindre justeringer

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

SITUASJONSKART		KART GBNr. 32/35		Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young					
				Byggadresse: HVALØ				Dato:	
				Kommune: FÆRDER				Tegn: J. Singstad	
				Gnr: 32 Bnr: 35/33/37Sek.nr.: Mål: 1:500				Grunnmod.:	
								Tegn.nr: KART1 502	

© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett

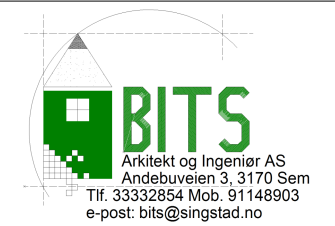

B 06.01.2020 Div. completeringer
A 05.12.2019 Mindre justeringer

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

SITUASJONSKART	GBNr.32/33 + Brygge	Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A. og Nina C. Young	
		Byggadresse: HVALØ	Dato: 02.05.2019
		Kommune: FÆRDER	Tegn: J. Singstad
		Gnr: 32 Bnr: 35/33/37 Sek.nr.: Mål: 1:500	Grunnmod.:
			Tegn.nr: KART1 503

© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett

Trygve Singstad, raadgivende ingeniør

Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Tønsberg, 07.04.2021

Miljødirektoratet,

Postboks 5672 Torgarden

7485 Trondheim

Statsforvalterens ref. 2020/12322-0

Klage på avslag på søknad om å erstatte anneks med hytte og midlertidig brygge med permanent, samt å bygge to båtnaust på gbnr 32/35, 32/33 og 32/37 på Hvalø i Færder nasjonalpark.

1. Innledning

I søknad av 15.01.2020 søkte vi om dispensasjon fra verneforskriften for Færder nasjonalpark § 4 om dispensasjon for oppføring av hytte til erstatning for eksisterende anneks, for oppføring av en permanent brygge til erstatning for en midlertidig, samt oppføring av to båtnaust. Hvert av tiltakene er omsøkt for seg selv, og fordrer separat behandling og vedtak.

Dispensasjon for alle tiltakene ble avslått av styret for Færder nasjonalpark 16.03.2021, og bygger på en saksframlegg fra administrasjonen. Det er innholdet i dette saksframlegget som vil bli drøftet videre i denne klagen, og den ansvarlige myndighet vil bli betegnet som "forvaltningen", som i saksframlegget.

Vedtaket har forøvrig ikke fått oss til å skifte mening. Vi står fast ved alle sider ved søknaden. I tillegg til kommentarer til vedtaket, vil denne klagen oppsummere noen hovedpunkter om hvorfor dispensasjon bør gis.

2. Kommentarer til vedtaket

2.1 Byggesøknad, kommuneplan

I søknaden gjorde vi det klart at vi bare søker om dispensasjon etter verneforskriften, mens byggesøknad kommer senere når dispensasjon eventuelt foreligger, slik naturmangfoldloven § 48, 3. ledd åpner for. Under søknadsprosessen ble vi derfor overrasket over å motta brev fra Færder kommune, som høringsinstans i Statsforvalterens behandling, med spørsmål om vi ønsket at søknaden skulle underlegges politisk behandling i kommunen, eller om vi heller trakk

søknaden. Vi svarte at det ligger utenfor kommunens myndighet å behandle ikke-eksisterende byggesaker og å avskjære behandling av søknaden etter verneforskriften. Vi føyde til at saksbehandling av søknader også omtales i Forvaltningsplan, Færder nasjonalpark, 2017-2027, som er hjemlet i verneforskriften § 5 og godkjent av Miljødirektoratet. Under punkt 4.1.3 Generelle saksbehandlingsrutiner, står det blant annet at verneforskriften er rammen for behandlingen av dispensasjonssøknader, og at forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyre) ikke har anledning til å gå utover rammen av bestemmelser fastsatt i verneforskriften.

Vi er derfor overrasket over at kommuneplanen nå trekkes inn i vedtaket, da den er irrelevant for behandlingen i henhold til verneforskriften, og vi ber Miljødirektoratet se bort fra forvaltningens vurderinger av kommuneplanen.

2.2 Rettslig grunnlag

Vi er enige med forvaltningen i at hovedreglen for vern i § 3, 1.1. sier at området er vernet mot inngrep av enhver art, inkludert tiltak av den typen vi har søkt om. Vi er også enige i at eneste unntaksreglen som kan anvendes i vårt tilfelle er den generelle dispensasjonsreglen i § 4. Der sies det at forvaltningen kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

1. ledd i formålsbestemmelsen i § 1 lyder:

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområdet med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

De påfølgende leddene i bestemmelsen utdyper formålet og verneverdier mer detaljert. Det skilles ikke klart mellom verne- formål og verdier. Disse vil derfor for en stor del være sammenfallende. For å finne ut om tiltak kan gis dispensasjon, må man vurdere påvirkningen på de mer detaljerte formål og verdier i bestemmelsens 2-6 ledd. De mest relevante verneformålene og verneverdiene for våre omsøkte tiltak synes å være ivaretagelse av:

- representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser;
- det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet;
- leveområde for truede arter;
- allmennhetens anledning til uforstyrret opplevelse av naturen; og
- i sone A, naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemark, slåttenger, tørrenger og strandenger;

Aktuelle forhold å vurdere i praksis vil særlig være tiltakets:

- utforming og plassering;
- påvirkning på flora og fauna;
- terrenginngrep og påvirkning på naturmiljøet;
- påvirkning på allmenn ferdsel; og
- endring i bruk av eiendommen.

Dersom tiltakene er forenlige med verneformålet og verneinteressene i henhold til ovennevnte regler og vurderinger, kan dispensasjon gis. I så fall går man videre med en skjønsmessig vurdering om en slik dispensasjon skal gis.

Slike vurderinger er gjort av forvaltningen i alle tidligere aktuelle saker vi har sett, og vi har foretatt samme form for vurdering i vår søknad.

Forvaltningen benytter imidlertid i denne saken en alternativ rettslig tilnærming bestående av to deler. Først vurderes mulig dispensasjon opp mot hovedreglen om landskap og naturmiljøet i verneforskriften § 3, pkt 1.1 der det står at området er vernet mot inngrep av enhver art, med en tilhørende opprøying av tiltak, der våre omsøkte tiltak omfattes.

Poenget med en dispensasjonsbestemmelse er at den på visse vilkår kan legges til grunn for å gjøre en unntak fra hovedreglen. Så må det vurderes om vilkårene er oppfylt, som det er vist et eksempel på ovenfor. Det ligger derfor i sakens natur at en vurdering bare basert på hovedregelens ordlyd aldri kan føre til at dispensasjon gis. En reell vurdering og konkret begrunnelse utelukkes. En slik rettslig tilnærming gir derfor ingen mening.

Annen del av forvaltningens rettslige vurdering bygger på verneforskriften § 1, som gjengitt ovenfor.

Forvaltningen griper fatt i bestemmelsens tre siste ord *uten tyngre naturinngrep*, og bruker dette som grunnlag for å avvise enhver mulighet for dispensasjon, fordi våre omsøkte tiltak vil medføre slike tyngre naturinngrep.

Leser man den aktuelle bestemmelsen, vil man imidlertid se at den ikke inneholder noe vurderingstema, men en beskrivelse av området som vil omfattes av nasjonalparken på tidspunktet for etableringen. I dette området eksisterte det på dette tidspunktet blant annet cirka 100 hytter, noen hus for fastboende og enkelte gårdsbruk, mange med tilhørende annekser, naust, brygger, driftsbygninger og annet. Og selv om alt dette befant seg i området, legger forskriften til grunn at området var uten tyngre naturinngrep. Da kan umulig våre omsøkte tiltak utgjøre slike tyngre inngrep. Forvaltningens bruk av rettslig grunnlag her er derfor igjen forfeilet.

I tillegg til anvendelse av et irrelevant retslig grunnlag, foretas ingen reell vurdering av tiltakene opp mot verne- formål eller verdier, eller konkret begrunnelse, som kan oppfylle en akseptabel standard for et forvaltningsvedtak.

Forvaltningen konkluderer med at vilkårene for dispensasjon ikke foreligger fordi tiltakene strider mot de to nevnte bestemmelsene. Da er det unødvendig å vurdere om andre forhold kan tale for å gi unntak. Det trekkes imidlertid fram noen momenter, som kommenteres i det følgende.

2.3 Annen praksis

Forvaltningen kommenterer våre henvisninger til andre brygger som er gitt dispensasjon i søknaden, og hvor vi hevder at avslag på vår søknad vil innebære usakelig forskjellsbehandling. Den nevner det selvfølgelig at ingen saker er like, noe vi kan si oss enige i. Men det tilbakevises ikke at enkelte av bryggene det er gitt dispensasjon for er mer omfattende enn den i vår søknad. Videre sies det noe vagt om at det følger særskilte vilkår med dispensasjon for disse tillatelsene, at det er lagt vekt på at en tiltakshaver er fastboende, og at tiltakshavers reelle behov for utvidelse av brygga er viktig i vurderingen.

Om de aktuelle tiltakene hadde oppfylt vilkårene i § 4 med tanke på ikke å stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, kunne man vektlagt momentene som nevnes. Og det kunne vært rom for det samme med det rettslige grunnlaget vi anvender, og som forvaltningen tidligere har gjort. Forvaltningen legger i vår sak imidlertid til grunn at området er vernet mot ethvert inngrep, og at tiltak som våre utgjør et tyngre naturinngrep. Med en slik tilnærming kunne bryggene vi henviser til aldri ha oppfylt vilkårene for dispensasjon, og det ville ikke vært rom for å foreta den typen vurderinger det nå vises til. Det er derfor interessant at forvaltningen hevder den ikke har funnet spor av feil rettsanvendelse i tidligere praksis.

Vi holder fast ved at flere av bryggene det er gitt dispensasjon for tidligere er mer omfattende enn vår søknad. Og vi tror det ville vært vanskelig for forvaltningen å avslå vår om samme rettsgrunnlag og vurdering var lagt til grunn.

Vedtaket unnlater å nevne praksisen for dispensasjon for båtbaust søknaden viser til, men det kommer vi tilbake til under.

2.4 Naturmangfoldloven § 10

Det sies i vedtaket at det søkes om en rekke tiltak og at en samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 må vurderes i en videre sammenheng. Her dreier det seg for det første om to tiltakshavere. Vurderingen av disse tiltakene bør ikke være avhengig om

tiltakshaverne søker hver for seg eller sammen. Om tiltakshavere med ønske om bygging av to tiltak samler disse i en søknad eller søker om hvert av dem med noe tidsrom mellom, bør heller ikke tillegges vekt av betydning.

§ 10 går ut på at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. "Økosystem" er i § 3 definert som "et mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem der der samfunn av planter, dyr, sopp og mikromekanismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet. Vi er usikre på hvor godt denne bestemmelsen passer på våre fire begrensede byggetiltak, blant annet fordi forvaltningen ikke gir oss noen veiledning gjennom tolkning og vurdering.

Formålet med § 10 er å hindre gradvis forvitring eller nedbygging av landskap, økosystemer, naturtyper og arter ved å se summen av tidligere, nåværende og framtidige påvirkning på dette mangfoldet i sammenheng. Som nevnt befant det seg cirka 100 hytter, noen hus for fastboende og enkelte gårdsbruk, med tilknyttede bygg og strukturer som befant seg i området på tidspunktet for etablering av nasjonalparken. Senere er bygging av diverse tilbygg, brygger og båtนาust tillatt. Vi savner en begrunnelse for hvorfor taket for samlede tiltak nå er nådd.

Presedensvirkninger faller inn under en vurdering av § 10, og nevnes i vedtaket. Vi syns imidlertid det er spesielt at vedtaket trekker fram faren for presedens uten å nevne noen av forholdene som i søknaden anføres mot mulig presedensvirkninger i denne saken. Forvaltningen bør enten behandle temaet på en skikkelig måte, eller den bør avstå fra å nevne det.

3. Hovedpunkter i søknaden om hvorfor dispensasjon bør gis

3.1 Avtale av 1973 mellom Nøtterøy kommune og grunneiere og reguleringsplan

Tidlig på 1970-tallet viste Nøtterøy kommune interesse for å erverve et område på nordre del av Hvalø for tilrettelegging og bruk til friluftsliv for allmennheten. Eiere av det aktuelle området var dels Ellen Blehr med tilhold på nordvestsiden av øya, dels Maud Trouton som eide mesteparten av den resterende delen av øya, inkludert gården på nordvestsiden og den her aktuelle fritidseiendommen på sørsiden, nå gbnr. 32/35. Søkerne om tiltak på denne eiendommen er forøvrig barnebarn av fru Trouton.

Forhandlingene mellom grunneierne og kommunen ble slutført i 1973, og resultatet var at det aktuelle området ble overdratt til kommunen. Som en del av motytelsen fikk fru Blehr tillatelse til oppføring av to hytter, mens fru Trouton fikk tillatelse til oppføring av fem hytter, alle med tilhørende båtนาust og brygger.

Tillatelse til bygging av disse tiltakene ble tatt inn i reguleringsplan nr. 003 for Hvalø, vedtatt av kommunestyret og senere stadfestet av Miljøverndepartementet i 1974.

Alle de her omsøkte tiltakene er omfattet av denne avtalen og reguleringsplan. Erstatning av eksisterende anneks med hytte søkes i stedet for avtalens tillatelse for fru Trouton til å bygge den femte hytta.

3.2 Verneprosessen

I innspill til Miljøverndepartementet under verneprosessen hevder Fylkesmannen at kun ombygging av en låve til fritidsbolig (som tiltakshaver valgte framfor ny hytte), samt et båtnaust og brygge, alle på nordvestsiden av øya, gjenstod av tiltakene tillatt i reguleringsplanen. Et båtnaust på sørøstsiden pluss alle våre omsøkte tiltak ble uteglemte.

Bruksendringen av låven er senere tillatt i henhold til verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelse i § 3, punkt 1.3 a), mens båtnaustet og brygge ble spesifikt tatt inn samme bestemmelse p). Båtnaustet er senere tillatt og oppført med cirka samme areal som våre omsøkte og cirka 16 meter fra sjøen. Det samme med en 22 meter lang brygge.

I Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark står det om slike spesifiserte unntak:

Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser er ofte uttrykk for konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser i nasjonalparken. Enkelte tiltak og interesser er løftet frem og vurdert i verneprosessen, og gitt en spesiell adgang til å søke tillatelser.

Det er nok her den groveste forskjellsbehandlingen ligger, de av reguleringsplanens gjenstående tiltak det var kunnskap om, fikk en helt annen behandling enn de uteglemte. Det er vel ingen større grunn til å løfte fram dette gjenstående båtnaustet og brygga enn våre tilsvarende tiltak.

Senere ble det uteglemte båtnaustet på sørøstsiden gitt dispensasjon etter § 4. Igjen hevdet kommunen og forvaltningen at dette tiltaket var det siste gjenstående i reguleringsplanen, til tross for at kommunen i flere omganger var informert om våre gjenstående tiltak. Med tanke på utforming og plassering er det videre særdeles vanskelig å forstå hvorfor dette båtnaustet kvalifiserte til dispensasjon, mens våre ikke vurderes til å oppfylle vilkårene. Dette selv om det i vedtaket hevdes å ikke foreligge noen gal rettsanvendelse i tidligere praksis.

3.3 Presedens

Om anvendelse av de generelle dispensasjonsbestemmelsene står det i ovennevnte forvaltningsplan blant annet:

Generelt sett vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep. Det er derfor normalt utelukket å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen for oppføring av nye private hytter eller andre tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdier.

Dispensasjonsbestemmelsene kan heller ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten skal spesielt vurdere konsekvensene av en dispensasjon, f.eks om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag.

Her fastslås det at de generelle dispensasjonsbestemmelsene kan brukes som en sikkerhetsventil for spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Noe som absolutt gjelder for våre omsøkte tiltak.

Videre sies det at forvaltning særlig skal vurdere mulighetene for presedensvirkning ved å gi dispensasjon. Våre omsøkte tiltak har en helt spesiell bakgrunn. Ingen framtidige tiltak vil ha noe tilsvarende. Ved å vektlegge tiltakenes bakgrunn og forvaltningens uteglemmelser fjernes enhver mulighet for presedensvirkning.

4. Oppsummering og konklusjon

Etter vår mening er det ingen tvil om at vedtaket er basert på feil rettsanvendelse. I tillegg foretas ingen reell vurdering eller konkret begrunnelse.

Basert på en riktig rettslig fundert vurdering av dispensasjon etter § 4 knyttet til formålsbestemmelsens 2-6 ledd, mener vi våre tiltak oppfyller vilkårene til dispensasjon. Videre mener vi dispensasjon bør gis, særlig på grunn av uteglemmelse og forskjellsbehandling under prosessen for etableringen av nasjonalparken, etterfølgende praksis, fordi grunnlaget for § 4 som en sikkerhetsventil foreligger, og ikke minst fordi presedensvirkninger er utelukket fordi ingen framtidige tiltak kan vise til en tilsvarende bakgrunn.

Vi anmoder derfor Miljødirektoratet om å gi dispensasjon til de omsøkte tiltakene.

Med vennlig hilsen,

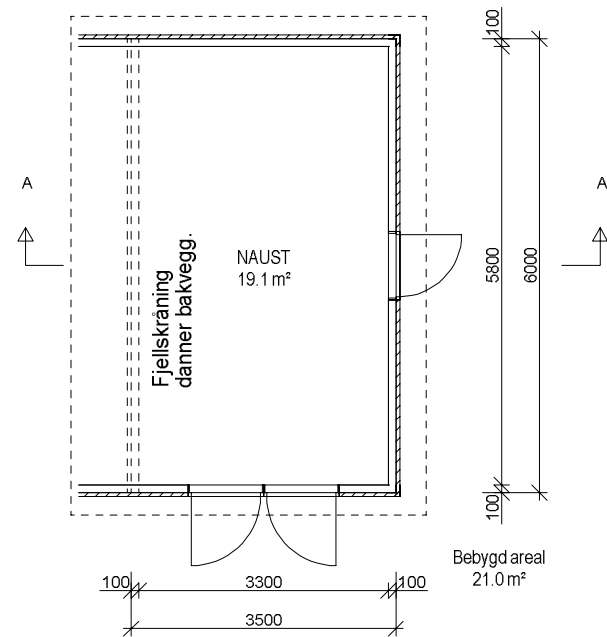

Trygve Sivestad

Kjell Espen Lier

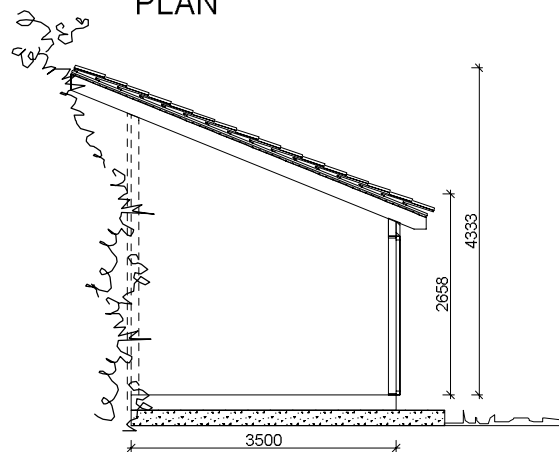
Vedlegg:

Søknaden, vedtaket, samt et utvalg relevante saksdokumenter

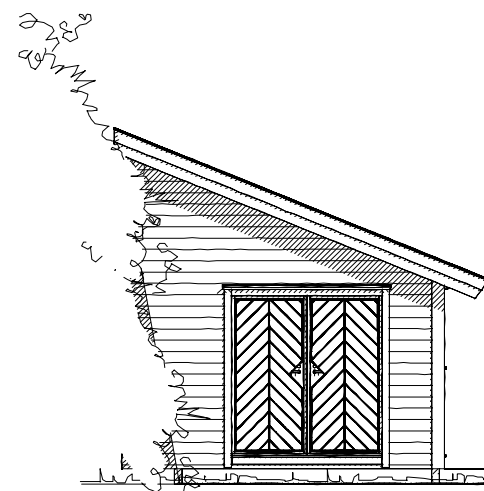

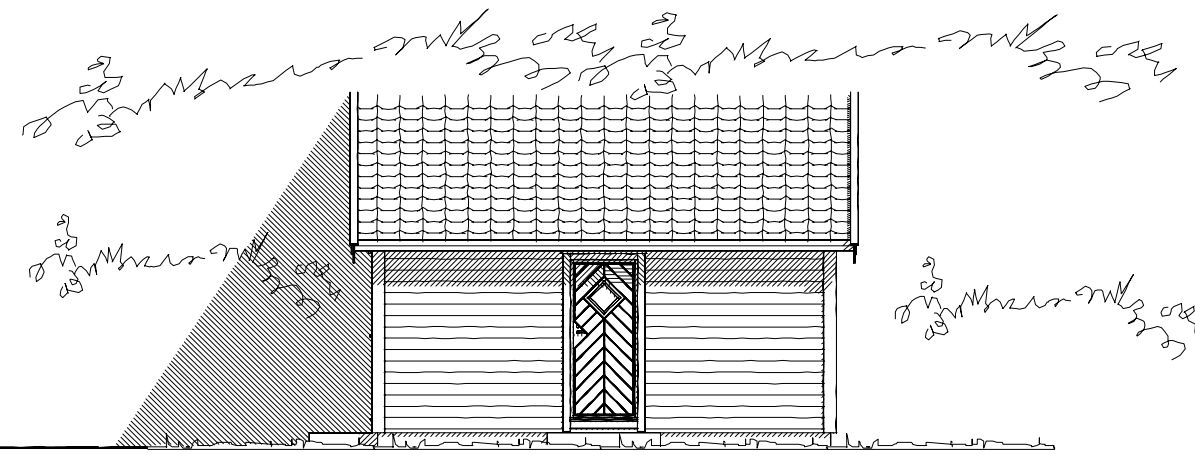
PLAN

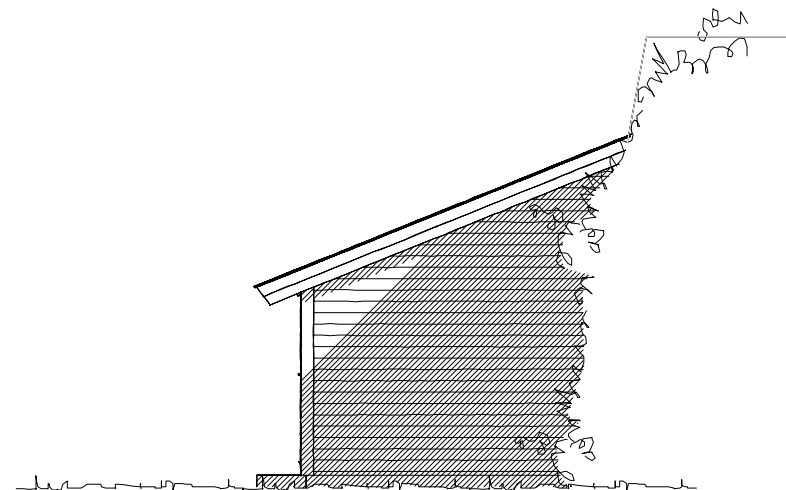
SNITT A - A

FASADE MOT SØR

FASADE MOT ØST

FASADE MOT NORD

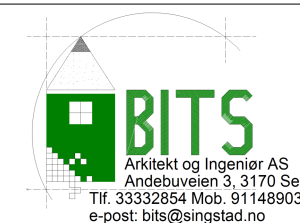

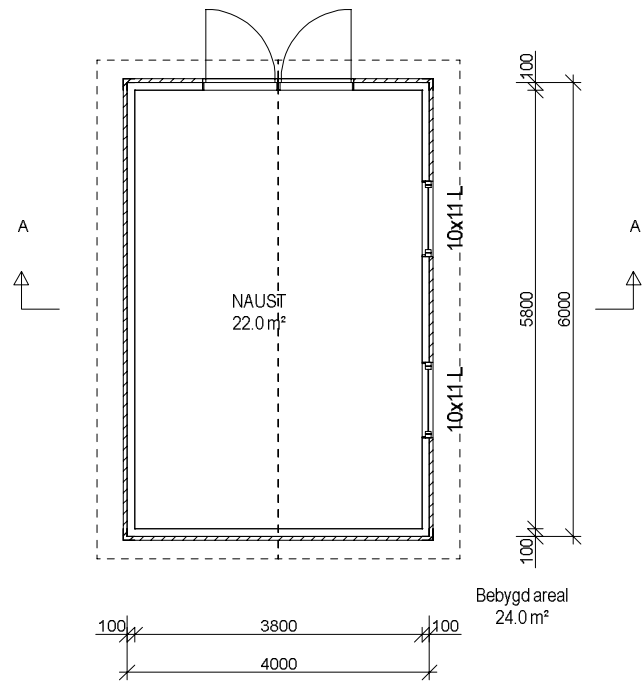
B 07.01.2020 Naustet lagt helt inn til fjellet
A 10.05.2019 Snudd tak

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

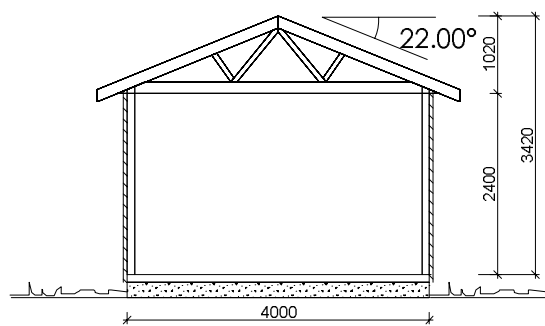
BÅTNAUST	PLAN/SNITT/FASADER	Tiltakshaver: Gillian A., Karin M.A., og Nina C. Young	
		Byggadresse: HVALØY 7	Dato: 30.04.2019
		Kommune: FÆRDER	Tegn: J. Singstad
		Gnr: 32 Bnr: 35 Sek.nr.: Mål: 1:100	Grunnmod.:
			Tegn.nr: Bod11 501

© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett

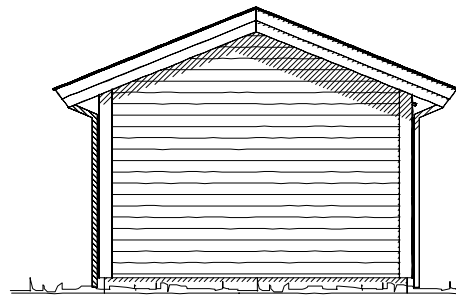

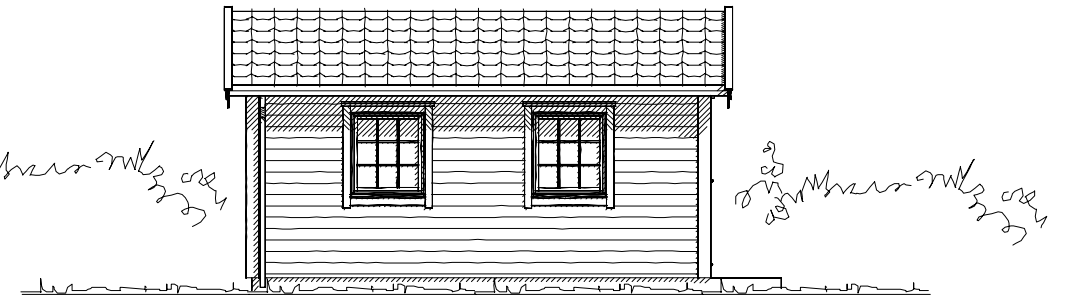
PLAN

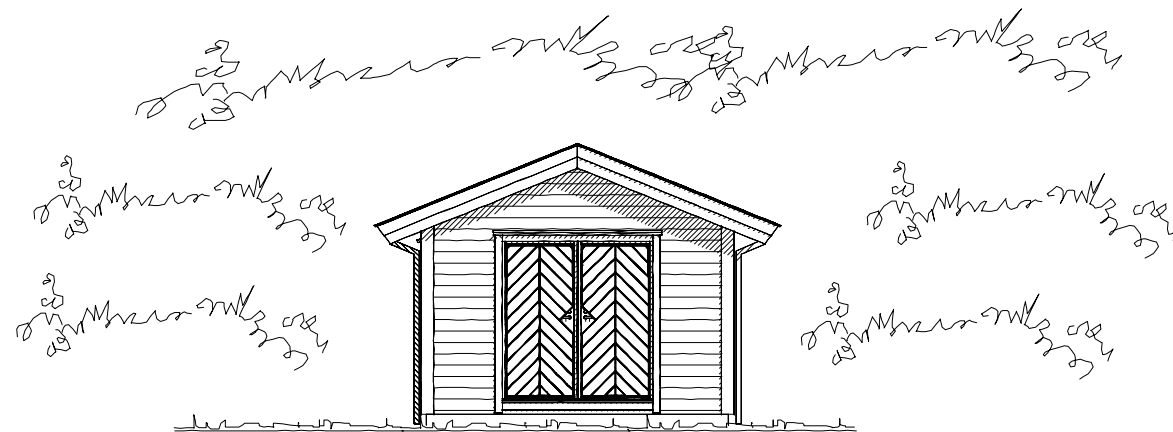
SNITT A - A

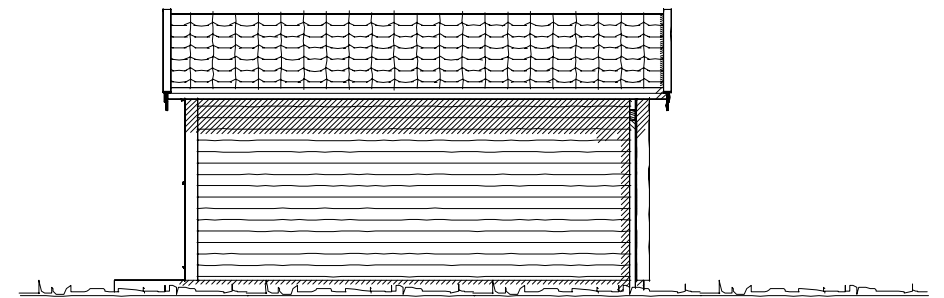
FASADE MOT VEST

FASADE MOT SØR

FASADE MOT ØST

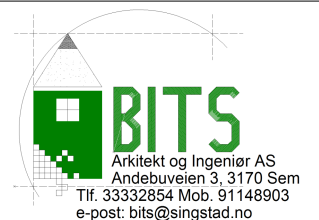
FASADE MOT NORD

BITS Arkitekt og Ingeniør AS

A 10.01.2020 Tiltaket er rotert 90 grader

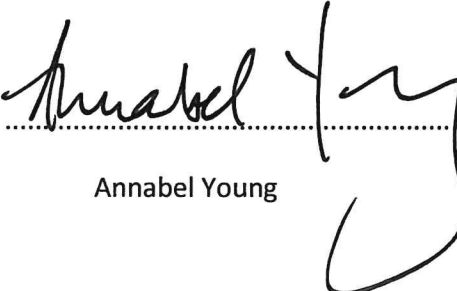
BÅTNAUST	PLAN/SNITT/FASADER	Tiltakshaver: <u>BUGGE / DAHL</u>	Dato: <u>30.04.2019</u>
		Byggadresse: <u>HVALØ</u>	Tegn: <u>J. Singstad</u>
		Kommune: <u>FÆRDER</u>	Grunnmod.: _____
		Gnr: 32 Bnr: 33 Sek.nr.: Mål: 1:100	Tegn.nr: <u>Bod21 501</u>
© Tegningen er beskyttet i h.t. lov om opphavsrett			

SAMTYKKE

Som eier av gbrnr. 32/37, Hvalø, bekrefter jeg at eierne av gbrnr. 32/33, Hvalø, Konni Dahl og Lars Bugge, har min tillatelse til å bygge en brygge i henhold til deres søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Færder nasjonalpark på min nevnte eiendom. Denne retten vil tinglyses når alle nødvendige tillatelser foreligger.

Hvalø, 16.01.2020

Annabel Young

Tønsberg, 30.10.2020

Trygve Singstad, rådgivende ingeniør
Kjell Espen Lier, juridisk rådgiver

Likelydende brev til:

Færder kommune,
Postboks 250 Borgheim,
3163 Nøtterøy
ref. 20/49920
og
Færder nasjonalparkstyre,
Postboks 2076,
3101 Tønsberg

ANGÅENDE SØKNAD AV 15.01.2020 OM DISPENSASJON FRA VERNEFORSKRIFTEN FOR FÆRDER NASJONALPARK FOR ULIKE TILTAK PÅ HVALØ

Vi viser til vår søknad av 29.01.2020 og brev fra Færder kommune av 21.10.2020 med ref. 20/49920 (vedlegges til nasjonalparkstyre), der vi bes om innspill til mulig søknad om dispensasjon fra kommuneplanen.

Behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter er regulert i naturmangfoldloven. I lovens § 48, 3. ledd står det at dersom tiltakene trenger tillatelse etter flere lovverk, kan tiltakshaver velge å søke parallelt. I så fall skal vedtak først fattes etter verneforskriften, med visse mulige unntak. Det følger følgelig også av bestemmelsen at tiltakshaver kan velge å søke bare etter verneforskriften i første omgang, noe vi har valgt.

Vi kan ikke se noe rettslig grunnlag for hverken å avskjære behandling av vår søknad etter verneforskriften, eller å behandle en ikke-omsøkt dispensasjon fra kommuneplanen. Søknaden vår inneholder henvisninger til flere eksempler på praksis for kommunens innspill til nasjonalparkstyre i tilsvarende saker. Vi kan ikke se at endring i kommuneplaner gir noe grunnlag for å endre denne praksisen.

Saksbehandlingen omtales også i Forvaltningsplan, Færder nasjonalpark, 2017–2027, som er hjemlet i § 5 i verneforskriften og godkjent av Miljødirektoratet. Under punkt 4.1.3 Generelle saksbehandlingsrutiner, står det blant annet at verneforskriften er rammen for behandlingen av dispensasjonssøknader, og at forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyre) ikke har anledning til å gå utover rammen av bestemmelser fastsatt i verneforskriften.

Søknaden omfatter fire forskjellige tiltak med ulik lokalisering, påvirkning og tiltakshavere. Vi gjentar derfor det som står i søknaden om at tiltakene må vurderes hver for seg. Og tiltakenes påvirkning skal vurderes konkret i henhold til verneforskriften.

Vi ser fram til den videre behandlingen av søknaden vår.

Med vennlig hilsen,

Trygve Singstad

Kjell Espen Lier

Kopi til:

Fred Arne Karlsen, Hvalø 10, 3133 Duken

Lars Bugge, Zinoberveien 161, 0758 Oslo

Kjell Espen Lier, Furulia 1, 3117 Tønsberg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre		16.03.2021

Færder nasjonalpark, Færder Kommune - 32/33 - 32/35 - 32/37 - Hvalø - erstatte anneks med fritidsbolig - to båthus - brygge

Vedtak styremøte 16.03.21:

Vilkårene for å gi dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da de omsøkte tiltakene hver for seg er for store og omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltakene strider dermed mot verneformålet «*uten tyngre inngrep*», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art*. Dispensasjonssøknaden avslås derfor. Vi anbefaler at planene for brygge reduseres, og at det søkes på nytt om dette tiltaket.

Forslag til vedtak

Vilkårene for å gi dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da de omsøkte tiltakene hver for seg er for store og omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltakene strider dermed mot verneformålet «*uten tyngre inngrep*», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art*. Dispensasjonssøknaden avslås derfor. Vi anbefaler at planene for brygge reduseres, og at det søkes på nytt om dette tiltaket.

Bakgrunn

Søknaden omfatter 4 ulike tiltak, dette er å bygge ny hytte til erstatning for et eksisterende anneks, bygge to nye båtnaust og bygge om og utvide eksisterende brygge. Saken må vurderes etter verneforskriften og eventuelt naturmangfoldloven.

Saken er ikke behandlet av kommunen etter plan- og bygningsloven, men administrasjonen skriver i en uttalelse at det vanligvis kun gis tillatelse til oppføring av bygg tilsvarende areal som rives. Søker har bedt om å få saken behandlet etter verneforskriften før den behandles etter plan- og bygningsloven, noe det er anledning til.

Utdrag fra søknaden:

På vegne av grunneierene søkes det her om (i) å erstatte et eksisterende anneks med en hytte og (ii) å bygge et nytt båtnaust på fritidseiendommen med gbnr. 32/35 på sørsiden av Hvalø i Færder kommune.

Videre søkes det om (iii) å bygge en brygge og (iv) å oppføre et båtnaust på naboeiendommene østenfor med gbnr. 32/37 og 32/33.

På gbnr. 32/35 ble eksisterende hovedhytte oppført i 1928, mens det meste av annen bebyggelsen der ble bygd noe senere. Denne fritidseiendommen består i alt av en hovedhytte, tre anneks, et kombinert skjul og utedo, et badehus og to brygger.

Tiltak (i)

3. 1 Erstatte eksisterende anneks med hytte på gbnr 32/35

Istedenfor å søke om oppføring av en frittstående hytte innenfor C6 i tillegg til søkers eksisterende fritidseiendom slik reguleringsplanen tillater, søkes det om å erstatte et av de tre eksisterende anneksene med en hytte, for å minimere påvirkningen på omgivelsene. Hytta vil inngå i gbnr. 32/35, ha samme eier og fordrer derfor ingen fradeling.

Samlet BYA av eksisterende bebyggelse er ca. 259 m². Ny hyttes BYA er som nevnt 66m² mens eksisterende anneks som rives er ca. 18 m². BYA etter gjennomføring av tiltaket vil være 307 m².

Tiltak (ii)

3.2 Bygging av båtnaust på gbnr 32/35

Det omsøkte naustet er innvendig 3,3 meter bredt og 5,8 meter langt, og BRA utgjør 19,2 m². Det har pulltak, det vil si at taket skrår en vei, i dette tilfellet er det høyst mot vest og skrår mot øst. Taket på høyeste siden er 4,33 meter over dekket og faller til 2,66 meter på det laveste. Naustet fundamenteres ved pilarer og vil ha tregulv. Taket vil tekkes med et ikke-reflekterende materiale, og kledningen blir mørkbeiset.

Gavlveggen mot sør vil ha en to-fløyet tredør for joller, kajaker og annet utstyr, mens østveggen vil ha en dør i vanlig bredde.

Naustet er søkt plassert ca. 30 m fra sjøen, tett inntil nevnte fjellskrenten. I beskrivelsen står videre (utdrag):

Området bærer preg av at det er brukt til beitemark, noe som gjør at det er definert som hagemark, som er nevnt blant særskilte verneverdier i nasjonalparkens sone A.

Tiltak (iii)

3.3 Bygging av brygge på gbnr. 32/37

Den eksisterende provisoriske brygga består av en steinfylling i ca. 6 meters lengde og halvannen meters bredde. I sommersesongen legges det ut trelemmer på toppen av fyllinga. Den begrensede lengde gjør at dybden og plassen bare tillater bruk av to mindre joller. Øvrige båter må eventuelt ligge på svai i bøye eller trekkes på land. Bredden er ikke tilstrekkelig for sikker og stødig om bord- og ilandstigning.

Den omsøkte brygga vil bestå av eksisterende steinfylling med to galvaniserte stålbjelker festet på toppen, som dekkes av impregnert treverk. Lengden av steinfyllingen blir 7,9 meter, med en utkraging av stålbjelker med tredekke på 4 meter. Total lengde blir da 11,9 meter. Denne lengden fordres for å oppnå tilstrekkelig dybde og avstand til et skjær 15-20 meter nordenfor. Bredden vil være 2,5 meter for å gi en sikker og hensiktsmessig bruk. Utformingen er tradisjonell og i tråd med det som er vanlig for brygger i området.

Tiltak (iv)

3.4 Bygging av båtnaust på gbnr. 32/33

Naustet er innvendig 3,8 meter bredt, 5,8 meter langt, og et BYA på 24 m². Det vil få et saltak med 22 graders fall. Mønehøyden over dekket er 3,5 meter, mens gesimshøyden på langveggene er 2,4 meter. Det fundamenteres med pilarer av murblokker og får tregulv. Taket tekkes med ikke-reflekterende materiale og trekledningen mørkbeises. Gavlveggen mot sjøen i østlig retning får en to-fløyet tredør for kajakker, joller o.l. Langveggen mot nord får to smårutede vinduer.

Naustet vil plasseres på samme sted som det i dag står en provisorisk bod, i en fordypning i terrenget, 8,3 meter fra hytta og 93,5 meter fra sjøen. Naustet vil bli liggende lavt og diskret i terrenget, og vil ikke kunne sees fra sjøen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark. Færder nasjonalpark er vernet mot inngrep av enhver art i § 3, pkt. 1.1. Vernemyndigheten kan likevel etter søknad gi dispensasjon til tiltak nevnt i verneforskriften § 3, pkt. 1.3: *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: (a-q).*

Tiltak (i), (ii) og (iv) faller ikke inn under tiltakene i § 3, punkt 1.3, a-q. Det må derfor vurderes om § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser kan komme til anvendelse.

Tiltak (iii) kan ikke behandles som vedlikehold etter verneforskriftens § 3 pkt 1.2 a, da vedlikehold etter bestemmelsene ikke omfatter ombygging eller utvidelse. Tiltaket kan heller ikke behandles etter verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 d, som gjelder bygging av brygge etter fjerning av eksisterende brygge. Tiltaket må derfor vurderes behandlet etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Tiltak kan kreve behandling etter flere lovverk, og byggesaker fordrer behandling etter Plan- og bygningsloven, hvor kommunen er myndighet. Nasjonalparkforvaltningen presiserer at et eventuelt vedtak etter verneforskriften ikke er endelig eller styrende etter Plan- og bygningsloven. Færder kommune har administrativt gitt sitt syn på omsøkte tiltak i henhold til kommuneplan, med negativ innstilling slik søknaden foreligger, utdrag: *Kommunens foreløpige vurdering er at det her ikke er et samsvarende arealformål, og at ytterligere hyttebygging uansett ikke er detaljer i reguleringsplanen som hører naturlig til hovedformålet i reguleringsplanen.*

Videre (utdrag).

Det er på det rene at omsøkte tiltak er i strid med arealformålet LNF. Kommunen har likevel en fast praksis med å tillate riving og gjenoppføring av lovlig etablerte tiltak så lenge tiltaket ikke øker i størrelse, omfang eller har ytterligere negativ virkning på strandsonen/LNF-formålet sammenlignet med lovlig etablert tilstand.

*Tiltakene som fremgår av søknaden vil være en **vesentlig utvidelse av lovlig etablert situasjon**. På bakgrunn av dette kan ikke kommunen se at vilkårene for å innvilge dispensasjon etter § 19-2 er tilstede. Det må påpekes at kommunen ikke er negativ til den delen av søknaden som gjelder reparasjon og vedlikehold, evt. Riving og gjenoppføring. Dette er under forutsetning at tiltaket ikke øker i størrelse, omfang eller har ytterligere negativ virkning på strandsonen sammenlignet med lovlig etablert tilstand.*

Søker har anledning til å søke parallelt til ulike lovverk, men har også anledning til å be om at søknaden vurderes i henhold til verneforskriften først. Søker har bekreftet at de ønsker søknaden, slik den fortsatt foreligger, vurdert etter verneforskriften.

Verneforskriften er vanligvis strengere enn øvrig lovverk, unntak er Plan- og bygningsloven i strandsonen, som har svært strenge krav til dispensasjon.

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø som er *uten tyngre naturinngrep*.

§ 3, vernebestemmelsene: *I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.*

§ 3, pkt. 1.1 omhandler at *området er vernet mot inngrep av enhver art... Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.*

§ 3, pkt. 1.2 angir hvilke tiltak som kan gjennomføres uten søknad, og pkt. 1.3 angir hvilke tiltak som forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til.

I vurdering av om rettslig grunnlag er tilstede for å vurdere tiltakene etter § 4, så skal virkningen av tiltakene vurderes opp mot formålet med nasjonalparkvernet, angitt i verneforskriftens § 1.

Kravene i § 4 må være oppfylt for at tiltak skal kunne vurderes etter § 4: *...dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig...*

Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever.

Det søkes om en rekke enkelttiltak, og samlet belastning etter naturmangfoldlovens § 10 må vurderes i en videre sammenheng. En tillatelse til større utvidelse av areal, samt nybygging av sjøboder og vesentlig utvidelse av brygge, vil også kunne ha presedens for tilsvarende søknader om utbedring av fritidsboliger og brygger i nasjonalparken. Det vil derfor være relevant å vurdere hvilken påvirkning tiltakene vil ha på verneverdiene på lang sikt, samlet sett.

Det er om lag 100 fritidsboliger i nasjonalparken, så godt som alle på øyer hvor en er avhengig av brygge. Mange ønsker å kunne utvide sine brygger, både pga. større båter, flere brukere og enklere og tryggere ombordstigning. Mange av fritidsboligene i nasjonalparken er av relativt enkel standard, og det er grunn til å tro at flere vil ønske en oppgradering i årene som kommer.

Konkret vurdering av det enkelte tiltak

Tiltak (i) omhandler å erstatte et eksisterende anneks med en hytte med større BYA enn dagens areal. Forvaltningen anser at dette er en vesentlig utvidelse av eksisterende bygninger, og er å anse som et tyngre inngrep, som strider mot verneformålet «uten tyngre inngrep», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art...*, Tiltaket omfattes ikke av pkt 1.2 over tiltak som kan gjennomføres uten søknad, og heller ikke av pkt. 1.3 a, tiltak som kan få tillatelse etter søknad: *Ombygging og mindre utvidelser.....* Forvaltningen viser også til at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 i Naturmangfoldloven ikke kan anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Forvaltningen finner ikke at tiltak (i) oppfyller kravene til behandling av dispensasjon etter § 4.

Tiltak (ii) omhandler bygging av nytt båtnaust. Dette anser forvaltningen som et tyngre inngrep, det strider dermed mot verneformålet «uten tyngre inngrep», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art...*, Tiltaket omfattes ikke av pkt 1.2 over tiltak som kan gjennomføres uten søknad, og heller ikke av pkt. 1.3 tiltak som kan få tillatelse etter søknad. Forvaltningen viser også til at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 i Naturmangfoldloven ikke kan anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Forvaltningen finner ikke at tiltak (ii) oppfyller kravene til behandling av dispensasjon etter § 4.

Tiltak (iii) omhandler å bygge en brygge. Tiltaket innebærer betydelig utvidelse av gammel brygge. Forvaltningen mener tiltaket er en betydelig utvidelse og et tyngre inngrep, det strider dermed mot verneformålet «uten tyngre inngrep», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art...*, Tiltaket omfattes ikke av pkt 1.2 over tiltak som kan gjennomføres uten søknad, og heller ikke av pkt. 1.3 tiltak som kan få tillatelse etter søknad. Forvaltningen viser også til at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 i Naturmangfoldloven ikke kan anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Søker viser til at det er gitt tillatelse til utvidelse av brygger i nasjonalparken. Vi er enige i det, men ethvert tiltak må behandles for seg, og ingen sak er lik. De sakene vi har funnet har alle noen elementer som tilsier at dispensasjon kunne gis, det gjelder f.eks en utvidelse av brygge på Søndre Årøy til fastboende (bolig). Andre har fått tillatelse med store begrensninger og vilkår, og begrunnelsen for hvor stor utvidelse det er reelt behov for er viktig. Det er også slik at dersom det ved tidligere behandlinger skulle være lagt feil lovanvendelse til grunn, uten at vi har vurdert at så er tilfelle, så skal ikke dette hindre at en nå gjør de riktige vurderingene. En så stor utvidelse av brygga som det her legges opp til kan ikke sies å være et lite inngrep. Vi anbefaler derfor at tiltaket reduseres i omfang, og at det søkes på nytt, slik at tiltaket kan falle inn under verneforskriftens § 1.3 a).

Forvaltningen finner ikke at tiltak (iii) oppfyller kravene til behandling av dispensasjon etter § 4.

Tiltak (iv) omhandler bygging av nytt båtnaust. Dette anser forvaltningen som et tyngre inngrep, det strider dermed mot verneformålet «uten tyngre inngrep», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art...*, Tiltaket

omfattes ikke av pkt 1.2 over tiltak som kan gjennomføres uten søknad, og heller ikke av pkt. 1.3 tiltak som kan få tillatelse etter søknad. Forvaltningen viser også til at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 i Naturmangfoldloven ikke kan anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Forvaltningen finner ikke at tiltak (iv) oppfyller kravene til behandling av dispensasjon etter § 4.

Vurdering etter Naturmangfoldlovens prinsipper

I henhold til Naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse, samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Forvaltningen presiserer at den kun har tatt stilling til søknaden slik den foreligger og vurdert om det er grunnlag for å dispensere etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Det er dermed ikke gjort vurderinger etter §§ 8-12 i Naturmangfoldloven, da dette kun skal gjøres dersom det er grunnlag for å kunne gi dispensasjon etter § 4.

Konklusjon

Vilkårene for å gi dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da de omsøkte tiltakene hver for seg er for store og omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltakene strider dermed mot verneformålet «*uten tyngre inngrep*», og verneforskriften pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art*. Dispensasjonssøknaden avslås derfor. Vi anbefaler at planene for brygge reduseres, og at det søkes på nytt om dette tiltaket.

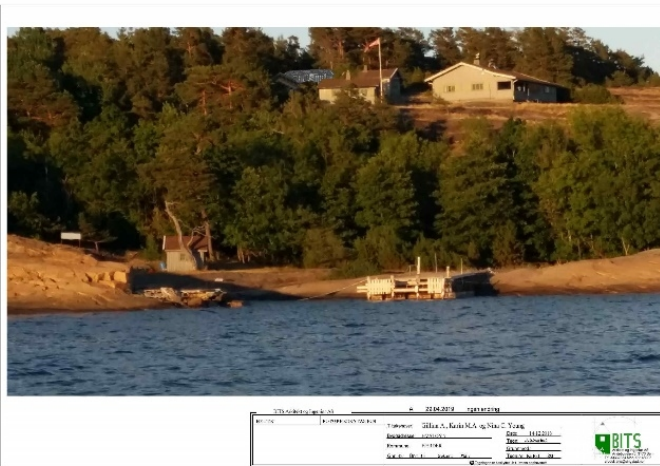
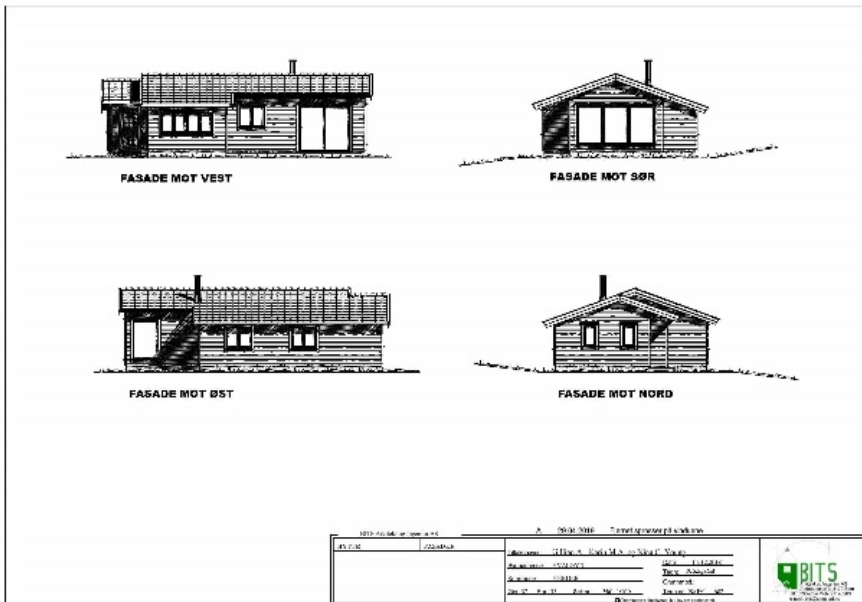
Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

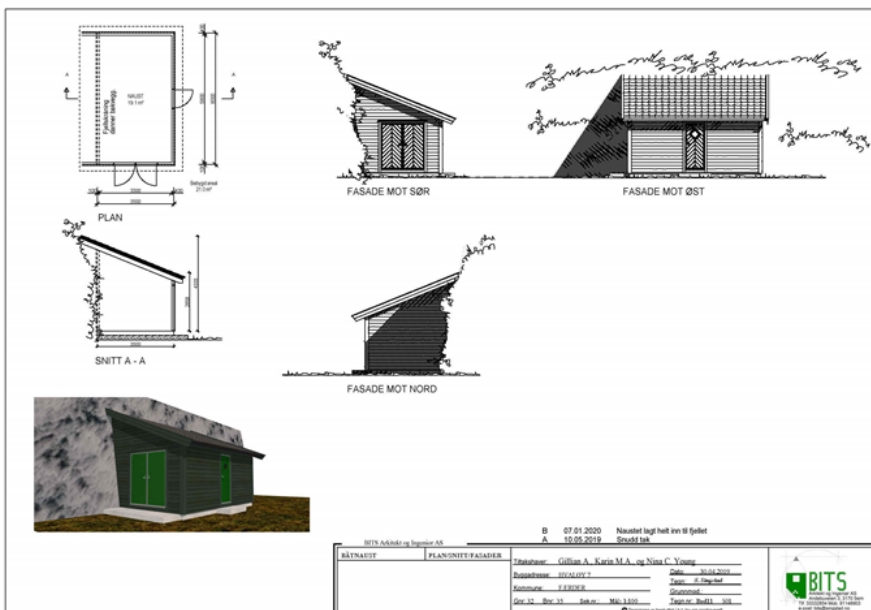
Vedlegg:
Kommentar fra Færder kommune
Søknaden

ILLUSTRASJONER, (komplett oversikt i vedlagte søknad)

3.1. Erstatte annekts med hytte (+ tilbygg), gbnr 32/35

3.2 Bygging av båtnaust på gbnr 32/35

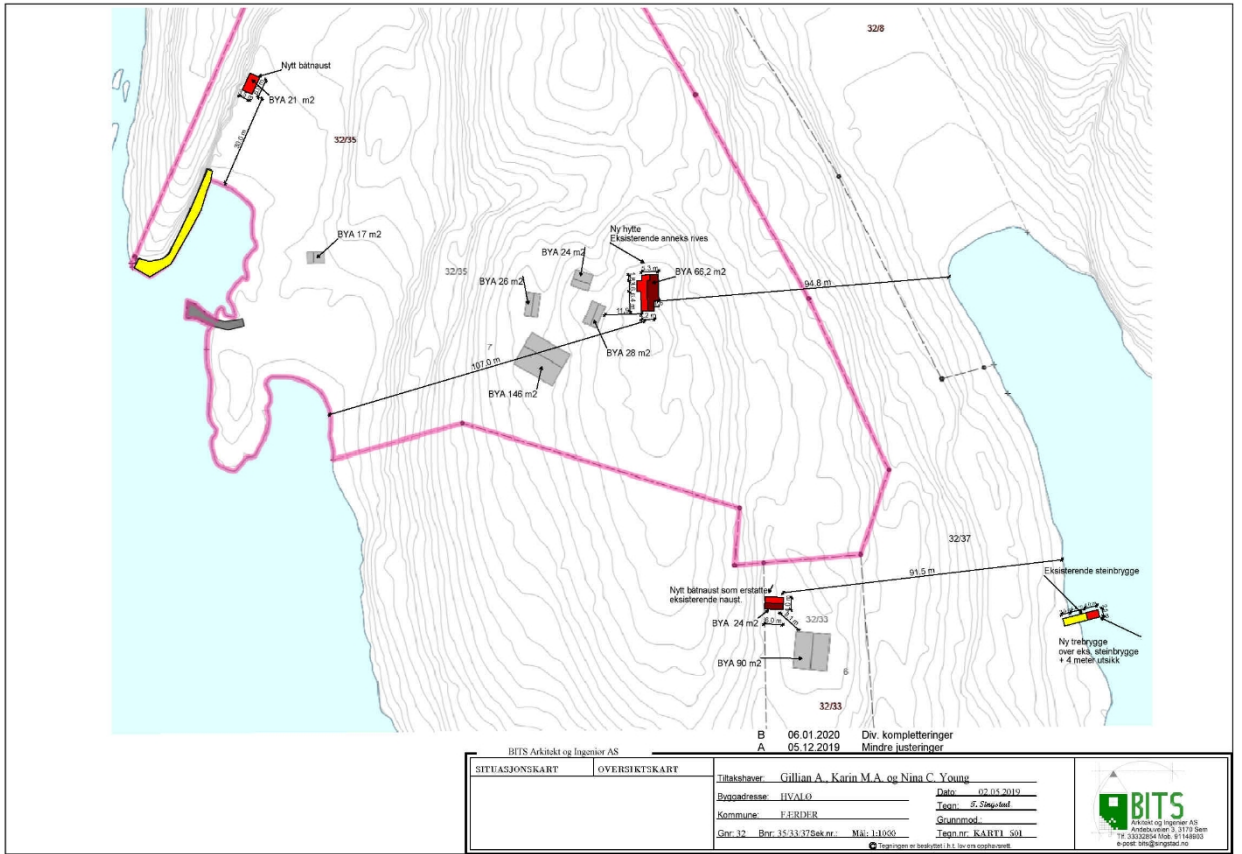
3.3 Bygging av brygge på gbnr 32/37

BITS Arkitekt og Ingeniør AS		B	07.01.2020	Endret bilde	
		A	05.12.2019	Div. justeringer	
UTREDNING EKS.	PLAN/PERSPJEKTIV	Tilbyrskrevet	Ruggel Dahl	Dato	30.04.2019
STEINBRYGGE		Prosjektleder	Ungla	Tegner	J. Steinhilber
		Arkitekt	J. Steinhilber	Skisse	
		Geogr.	32-37	Sektor	NSR 1100
				Tegnet av	BITSL 001

3.4 Bygging av båtnaust gbnr 32/33

BITS Arkitekt og Ingeniør AS		A	10.01.2020	Tilbaket av rettet 90 grader	
BÅTNAUST	PLAN/PERSPJEKTIV	Tilbyrskrevet	RUGGEL DAHL	Dato	30.04.2019
		Prosjektleder	UNGLA	Tegner	J. Steinhilber
		Arkitekt	J. Steinhilber	Skisse	
		Geogr.	32-33	Sektor	NSR 1100
				Tegnet av	BITSL 001

Kart over alle 4 tiltak

BTS Arkitekt og Ingeniør AS		B	06.01.2020	Div. kompletteringer
		A	05.12.2019	Mindre justeringer
SITUASJONSKART	OVERSIKTSKART	Tiltaksbygger: Gillian A. Karin M.A. og Nina C. Young		
		Byggsadresse: HVÅLØ		
		Kommune: FERDIER		
		Gnr./Bnr.: Bnr. 35/33/37Bek.er. Mål: 1:1000		
		Tegn.nr.: KART1_501		
		 BTS Arkitekt og Ingeniør AS Postboks 3, 3719 Sjøen Tlf. 333 0204 Mob. 41 14 8810 www.bitsingeniør.no		